

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

af 5. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 13. september 2019

Tidspunkt: kl. 9.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Lars Aslan Rasmussen (S), næstformand, Birgitte Vind (S), Anne Sophie Callesen (RV), Jens Rohde (RV), Ina Strøjer-Schmidt (SF), Victoria Velásquez (EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Jan E. Jørgensen (V), Tommy Ahlers (V), Erling Bonnesen (V), Ulla Tørnæs (V), Marie Krarup (DF), Morten Messerschmidt (DF), Katarina Ammitzbøll (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod, klima- energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen og transportminister Benny Engelbrecht.

Punkt 1. Samråd med udenrigsministeren vedr. Marrakeshaftalen

KOM (2018) 0167 og KOM (2018) 0168

EUU alm. del (182) – samrådsspørgsmål C

Samrådsspørgsmål C

Stillet af Morten Messerschmidt (DF)

"I forlængelse af ministerens svar af 29. juli 2019 på EUU alm. del – spørgsmål 1 og i lyset af det omtalte notat af 1. februar 2019 fra EU-kommissionens Juridiske Tjeneste bedes ministeren oplyse, om han fortsat kan garantere, at Marrakeshaftalen (Global Compact for Safe, Orderly and Regular migration (GCM)) ikke har juridisk betydning for hverken EU eller medlemslandene. Ydermere bedes ministeren oplyse, hvilken betydning det forventes at have, at Kommissionens Juridiske Tjeneste er kommet frem til et andet resultat end den danske regering. Der henvises også til artiklen "Lækket EU-notat åbner ny debat om omstridt FN-migrantpagt", Berlingske, den 13. august 2019

(link: <https://www.berlingske.dk/politik/laekket-eu-notat-aabner-ny-debat-om-omstridt-fn-migrant-pagt?fbclid=IwAR05DLbEVSsCUKndHGjuzAzqpMRruNoqobfeZMcqrnMU545BLgH5VL6TQ8>).

Morten Messerschmidt uddybede sit samrådsspørgsmål ved at sige, at man i det omtalte fortrolige notat kunne læse betragtninger fra en repræsentant fra Kommissionens Juridiske Tjeneste, Lucio Gussetti, der stred mod den tidligere regerings vurderinger om, at Marrakeshaftalen hverken har juridisk betydning for EU eller medlemslandene. Han ville gerne høre, om den nye regering på det grundlag fastholdt den tidligere regerings vurderinger, og han gik ud fra, at ministeren kunne gennemgå de præmisser, der lå til grund for Gussettis betragtninger.

Udenrigsministeren: Jeg vil indledningsvis gerne understrege, at det er væsentligt for regeringen, at der ikke opstår nogen uklarhed om FN-migrationserklæringens juridiske status. Samrådet i dag er derfor en nyttig lejlighed til at erindre om de danske myndigheders juridiske vurdering forud for topmødet i Marrakesh i december 2018 – en vurdering, der stadig gælder.

Den 5. december 2018 blev der afviklet en forespørgselsdebat i Folketinget om den daværende regerings beslutning om at tilslutte sig FN's migrationserklæring på topmødet. Den beslutning bakkede et flertal i Folketinget op om, herunder Socialdemokratiet. Det skete på grundlag af en nøje gennemgang og juridisk vurdering af FN-erklæringen udarbejdet af de relevante danske myndigheder i fællesskab, dvs. Udenrigsministeriet, Justitsministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriet. Vurderingen blev oversendt til Folketinget inden forespørgselsdebatten. Af den juridiske vurdering fremgik det:

”at GCM efter sit eget indhold ikke er juridisk bindende, at GCM ikke pålægger landene nye retlige forpligtelser, at GCM i sig selv heller ikke etablerer folkeretlig sædvaneret, at GCM's mulige betydning som fortolkningsbidrag vil være yderst begrænset, bl.a. fordi udlændingeområdet er tæt lovgivningsmæssigt reguleret i Danmark, og at landene fortsat selv suverænt fastlægger deres nationale udlændingepolitik i overensstemmelse med de i forvejen gældende folkeretlige forpligtelser.”

Helt tilbage i marts 2019 opstod der så – som spørger henviser til – en polemik i bl.a. ungarske og østrigske medier om, hvorvidt FN-erklæringen alligevel ville få bindende virkning for EU's udviklingspolitik. Polemikken opstod på grund af et lækket internt notat fra Kommissionens Juridiske Tjeneste. Den ungarske udenrigsminister rejste efterfølgende sagen på Udenrigsrådet den 18. marts 2019.

Kommissionen og EU's udenrigsrepræsentant tog i den forbindelse meget klart afstand fra det lækkede interne notat. Man understregede, at notatet på ingen måde repræsenterer Kommissionens officielle holdning. Og det blev gentaget, at Kommissionens vurdering er, at FN-erklæringen ikke er juridisk bindende, at den ikke pålægger medlemslandene nye forpligtelser, og at den ikke ændrer på kompetencefordelingen mellem EU og medlemslandene eller på medlemslandenes forpligtelser til at efterleve EU-lovgivningen.

De samme budskaber indgår også i mine svar på det udvalgsspørgsmål om sagen, som Morten Messerschmidt stillede den 3. juli 2019.

Det er altså slået fast adskillige gange, at det lækkede interne notat ikke har nogen status og ikke kan tillægges nogen som helst betydning.

Så blot for at sammenfatte: Nej – det er intet grundlag for at tilsidesætte den juridiske vurdering af GCM-erklæringen, som i sin tid blev udarbejdet af de danske myndigheder, og som fortsat gælder. Og nej – det er ganske enkelt ikke rigtigt at hævde, at Kommissionen er kommet frem til et andet resultat end de danske myndigheder. Som det også fremgår af mine besvarelser af det udvalgsspørgsmål, jeg nævnte før, har Kommissionen fra officielt hold taget kraftigt afstand fra det lækkede notat og bekræftet, at erklæringen ikke er juridisk bindende, og at den hverken pålægger EU eller medlemslandene nye forpligtelser. Jeg håber, at tingene nu står klart.

Morten Messerschmidt bad ministeren bekræfte, at det i EU-systemet ikke alene er Kommissionen, der fortolker EU-retten; Kommissionen er at sammenligne med en udøvende myndighed, som altid er underlagt afgørelser fra f.eks. EU-Domstolen.

Han bad også ministeren bekræfte, at Kommissionens Juridiske tjeneste i almindelighed betragtes som en af de mest tillidsvækkende institutioner i EU-systemet. Her henviste han til Kommissionens forretningsorden artikel 21, hvoraf det fremgår, at Kommissionens Juridiske Tjeneste høres i forbindelse med udkast og forslag til retsakter.

Endvidere bad han ministeren bekræfte, at der er specifikke henvisninger til FN-retsakter i artikel 208, stk. 2 i Lissabontraktaten, som Gussetti refererer til, hvor der står "The union and the member states shall comply with the commitment and take account of their objective they have approved in the context of the United Nations and other competent international organizations". Gussetti's notat henviser også til EU-sag C-399/12, hvor der står: "Thirdly, in the case the Court stated that an act has legal effects when it is capable of decisively influencing the content of the legislation adopted by the EU legislature". Med andre ord siger EU-Domstolen her, at FN-retsakter pålægger medlemslandene juridiske forpligtelser. Endelig nævner regulativ 233/2014 om finansielle instrumenter i udviklingspolitikken for perioden 2014-2020, som Gussetti også nævner, migrationspolitik hele 27 gange. Kunne ministeren på den baggrund afvise, at EU-Domstolens brug af FN-akter ikke ville få juridisk betydning fremover?

Udenrigsministeren ville ikke gå ind på indholdet af et lækket notat, som Kommissionen selv havde taget afstand fra på højeste niveau. Man kunne aldrig udelukke, at nogen på et tidspunkt ville kunne påberåbe sig GCM-erklæringen til støtte for et eller andet synspunkt i en sag ved EU-Domstolen. Men han henholdt sig til juridiske ekspertvurderinger fra danske myndigheder og Kommissionen, som samstemmende havde fastslået, at Marrakeshaftalen ikke er juridisk bindende, at den ikke skaber nye forpligtelser, og at dens betydning som muligt fortolkningsbidrag ville være yderst begrænset.

Morten Messerschmidt ville ikke kalde det spekulationer, at en FN-retsakt kan danne grundlag for fortolkning ved EU-Domstolen. Kunne ministeren gætte, hvor mange domme ved EU-Domstolen inden for de seneste 10 år, der var afsagt med henvisning til en FN-retsakt?

Udenrigsministeren ville ikke begive sig ud på en gætteleg. Det centrale var stadig, at det var slået fast fra højeste niveau, også fra Kommissionen og i Folketingets vurdering af sagen, og derudover var der ikke så meget at tilføje.

Morten Messerschmidt røbede, at svaret var 187 domme. Han forstod ikke, hvad ministeren mente med "højeste niveau", for det er vel EU-Domstolen, der udgør det højeste niveau i EU-retten? Skulle han forstå ministerens udsagn sådan, at en beslutning fra Kommissionen om, at en FN-erklæring ikke får juridisk gyldighed, overtrumfede, hvad EU-Domstolen måtte vurdere i modstrid hermed? Det var Justitsministeriet nok ikke enig i. Havde ministeren kendskab til domme blandt de 187, som afveg fra GCM, hvad angik juridisk status?

Udenrigsministeren præciserede, at han havde henvist til højeste niveau inden for Kommissionen, altså udenrigsrepræsentant Mogherini, ikke inden for EU-systemet som sådan. Det gav ikke meget mening at spekulere i scenarier, når der var foretaget en grundig juridisk vurdering, hvor et bredt flertal i Folketinget også havde forholdt sig til problemstillingen.

Morten Messerschmidt mindede om, at Danmark af og til taber sager ved EU-Domstolen, endda i meget følsomme sager. Sidst var få måneder siden, hvor dommen var i strid med den vurdering, den daværende socialdemokratiske ordfører og nu integrationsminister havde foretaget. Derfor var det uforståeligt, at ministeren mente, at sagen var belyst og afgjort på en sådan konkluderende måde, at man kunne afvise tvivl om den officielle juridiske vurdering. Et notat fra en fremtrædende jurist i en del af Kommissionen, der anses at have særlig høj autoritet, kunne næppe heller kaldes et usagligt grundlag at være i tvivl på – især ikke med tanke på de 187 sager, hvor FN-retsakter ligger til grund for EU-Domstolens domsafsigelser. Kunne han derfor få ministerens ord for, at en uventet dom eller anden bindende retsakt fra EU-systemet, der henviser til Marrakeshaftalen, ikke ville få gyldighed for Danmark?

Udenrigsministeren gentog, at han ville afholde sig fra at spekulere på, hvordan EU-Domstolen måtte forholde sig til GCM, og at han i stedet ville holde sig til, at Kommissionen og regeringen havde vurderet, at erklæringen ikke er juridisk bindende og derfor hverken pålægger EU eller medlemslandene nye forpligtelser.

Morten Messerschmidt forstod ikke, at ministeren både kunne sige, at det fra højeste myndighed var slået fast, at GCM ingen juridisk betydning får, og sige, at man ikke kunne spekulere i, hvad EU-Domstolen – som netop er øverste myndighed – måtte forholde sig til erklæringen. Javist var der tale om spekulationer, men de byggede ikke på et rent teoretisk grundlag, men på 50 års retsvidenskab og erfaringer med, hvordan EU-Domstolen arbejder. Han bad om, at ministeren stod på mål for det, han sagde til udvalget – altså at Danmark ikke er juridisk bundet af erklæringen, selv hvis EU-Domstolen i fremtidige sager måtte mene det modsatte.

Marie Krarup forstod, at ministeren ikke selv var bekymret, men hun opfordrede ham til i det mindste at vise forståelse for bekymringen i befolkningen og hos nogle af Folketingets partier for, at Marrakeshaftalen kunne komme til at få juridisk gyldighed. Risikoen for det var trods alt nævnt i et notat, og embedsmænd er undertiden klogere end politikerne, så man kunne frygte, at nogle i EU-systemet på et tidspunkt kunne få lempet en juridisk gyldighed igennem i praksis. Ville han love at være på vagt over for eventuelle tegn på det; at advare mod det og modarbejde det, hvis han skulle få øje på det?

Udenrigsministeren gentog sin præcisering om, at han med "højeste niveau" mente inden for Kommissionen, og at det centrale var Kommissionens, regeringens og Folketingets vurdering. EU-Domstolen er uafhængig, og han kunne derfor i sagens natur ikke vide, hvad den ville beslutte, eller for den sags skyld influere den.

Over for Marie Krarup bedyrede han, at der var taget højde for befolkningens og partiernes bekymringer i den grundige proces, der lå til grund for de danske myndigheders juridiske vurdering. Men han kunne forsikre hende om, at regeringen ville følge hele migrationsområdet tæt. I øvrigt var det fornuftigt nok, når erklæringen f.eks. nævnte, at oprindelseslande havde en forpligtelse til at tage afviste migranter tilbage.

Marie Krarup fandt ministerens indstilling arrogant. Han nævnte selv, at dele af erklæringen var fornuftige, men hvem skulle bestemme, hvad der er fornuftigt? Man kunne ikke afvise, at der engang ville komme politikere, som fandt andre dele af erklæringen fornuftig, f.eks. at pressen skal kontrolleres, så den ikke udtaler sig grimt om migration. Det ville klæde ministeren at komme de bekymrede medlemmer i møde og slå fast, at regeringen ville stå vagt om, at Marrakesherklæringen ikke ville få indflydelse på dansk lovgivning i fremtiden.

Peter Seier Christensen fandt det bekymrende, at der kunne være divergerende opfattelser af, hvilken juridisk status GCM-erklæringen har. Hvis forudsætningen for regeringens underskrift var, at erklæringen ikke er juridisk bindende, ville ministeren så arbejde for, at Danmark fratrådte aftalen, hvis den vurdering viste sig ikke at holde stik?

Udenrigsministeren præciserede over for Marie Krarup, at de dele af erklæringen, han kaldte fornuftige, også er gældende folkeret. Regeringen tog i øvrigt alle bekymringer alvorligt og havde grundigt undersøgt de forskellige vurderinger juridisk.

Over for Peter Seier Christensen slog han fast, at der ikke var divergerende juridiske opfattelser. Kommissionen og de hjemlige myndigheder var enige, og det lagde regeringen til grund.

Jan E. Jørgensen spurgte ministeren, om han ville karakterisere Marie Krarups udlægning af den del af Marrakeshaftalen, der handlede om medier, som rimelig.

NOT **Udenrigsministeren** ville gerne oversende et skriftligt svar, hvor han redegjorde for, hvad der står i Marrakeshaftalen om medier, og hvordan regeringen opfattede teksten.

Jan E. Jørgensen bad ministeren inkludere i svaret, om der var danske medier, som ville komme i problemer på grund af Marrakeshaftalen. Det kunne aflive en række myter.

Morten Messerschmidt spurgte, om ministeren i sit svar også kunne bekræfte, om EU-Domstolen i kraft af EU's Charter om Fundamentale Rettigheder har besluttende myndighed, også når det gælder ytrings- og pressefrihed. Kunne han gøre det klart, at eventuelle divergerende opfattelser om GCM ikke i fremtiden ville medføre, at den får gyldighed i Danmark?

Udenrigsministeren slog fast, at GCM ikke er juridisk bindende, og at det også gjaldt angående medier. Ytrings- og pressefrihed er fundamentale værdier, som regeringen ville forsvare overalt både i Danmark og i sin udenrigspolitik.

Jens Rohde oplyste, at der om pressen stod i erklæringen, at man fra regeringernes side skal sørge for at give objektiv information og ikke give offentlig støtte til medier, der baserer sig på falske nyheder. Der står intet om at begrænse ytringsfriheden.

Peter Seier Christensen præciserede over for Jens Rohde, at erklæringen brugte formuleringen "systematisk intolerance".

Jens Rohde bad ministeren bekræfte, at man også i Danmark har love mod systematisk intolerance.

Udenrigsministeren understregede, at den danske lovgivning respekterer pressefriheden. Bekæmpelse af systematisk intolerance kan kun ske inden for den ramme.

Marie Krarup fastholdt, at erklæringen har implikationer for medieområdet. Nogle udlagde den som en skønsang, andre som det modsatte. Der var brug for konstant opmærksomhed om erklæringens effekt.

NOT Formanden konkluderede, at udenrigsministeren ville oversende et skriftligt svar, der redegør for, hvad der står i GCM-erklæringen om medier, hvilken betydning den konkret har for danske medier, og om EU-Domstolen er øverste myndighed i EU-systemet, også når det gælder ytrings- og pressefrihed.

Punkt 2. Samråd med udenrigsministeren vedr. regeringens EU-politik

EUU alm. del (182) – samrådsspørgsmål D

Samrådsspørgsmål D

Stillet af Eva Kjer Hansen (V)

”Ministeren bedes redegøre for, hvilken konkret EU-politik regeringen vil føre, der er ’langt mere progressiv end i dag’, som beskrevet i ’Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark.’ Ministeren bedes samtidig redegøre for de konkrete initiativer, regeringen vil bringe op i EU-samarbejdet, der afspejler en sådan progressiv EU-politik.”

Eva Kjer Hansen uddybede sit spørgsmål ved at sige, at en række udmeldinger fra regeringen var gået i den stik modsatte retning af, hvad hun ville betegne som progressivt: Statsministeren havde f.eks. udtalt, at man skulle gøre op med arbejdskraftens frie bevægelighed i EU, og forsvarsministeren mente ikke, at man skulle tale om at ophæve forsvarsforbeholdet. Regeringen var også gået med til at skære i EU’s humanitære bistand, selv om forståelsespapiret hævdede, at man ville give den et historisk løft. Hun så derfor frem til at høre, hvad den omtalte progressivitet bestod i, og hvilke konkrete initiativer den ville udmønte sig i.

Udenrigsministeren: Tak for muligheden for at svare på spørgsmålet om regeringens europapolitik. Først vil jeg gerne sige noget om regeringens generelle tilgang til EU; dernæst vil jeg mere konkret komme ind på regeringens europapolitiske prioriteter.

Om samarbejdet med Folketingets europaudvalg

Allerførst vil jeg gerne fremhæve den betydning, jeg som udenrigsminister tillægger samarbejdet med Europaudvalget. De beslutninger, vi træffer i fællesskab i EU, har stor betydning for alle danskere. Derfor er det nødvendigt, at danske interesser altid er bedst og stærkest muligt repræsenteret. Her er samarbejdet med Europaudvalget selvsagt afgørende. Det gælder selvfølgelig ud fra et demokratisk synspunkt, men også fordi Danmark står stærkt ude i verden, når vi står sammen herhjemme.

Danmark har i Bruxelles altid været kendt for effektiv interessevaretagelse. Vi har generelt haft en større vægt i EU, end vores størrelse berettiger til. Det er der flere forklaringer på. Men en helt central faktor er, at vi altid har været gode til at koordinere tidligt i forhandlingerne, til at koordinere i regeringen på tværs af ministerområder og ikke mindst til at koordinere i Folketinget. Det sker, fordi vi sikrer bred opbakning til danske forhandlingspositioner her i udvalget. Det gør en ægte forskel for Danmarks indflydelse i EU, og det skal vi blive ved med.

Vi skal bygge videre på den særlige danske tradition for en tæt inddragelse af Europaudvalget. Jeg vil som udenrigsminister gøre mit for at sikre et godt og tillidsfuldt samarbejde, og jeg vil

også på de indre linjer i regeringen understrege, hvor vigtigt det er, at regeringen efterlever de spilleregler, vi i fællesskab har aftalt. Det betyder bl.a., at regeringen skal bestræbe sig på at inddrage udvalget så tidligt som muligt i arbejdet.

Regeringens generelle tilgang til EU

Regeringen har den grundholdning, at EU skal være med til at levere løsninger på de store og vigtige spørgsmål, som gør en forskel for borgerne og for samfundet. Men samtidig skal vi selvfølgelig fokusere på at samarbejde der, hvor det giver bedst mening.

Vi er en del af et indre marked, hvor varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft frit kan bevæge sig over grænserne. Med Brexit bliver vi mindet om mange af fordelene: Den velstand og vækst, det har givet os; de muligheder, det indre marked skaber – og om, hvor meget der er at tabe, hvis man forlader det indre marked.

Vores fælles udfordring er, at mange af de problemer, vi kæmper med i dag, heller ikke kender grænser. Hvad enten det drejer sig om forurening, klimaforandringer, international kriminalitet, menneskesmugling, skattesnyd eller udnyttelse af billig arbejdskraft.

I praksis betyder det, at rene nationale løsninger i mange tilfælde ikke er nok. Hvis vi vil have reel mulighed for at træffe politiske beslutninger og for at sætte rammer for udviklingen frem for bare passivt at lade os rive med, er EU-samarbejdet en afgørende del af svaret.

Samarbejdet i EU er vores mulighed for at sætte politiske rammer for markedet, så det ikke står over mennesket. EU er nødvendig for at føre en effektiv klimapolitik, og uden en fælles tilgang kommer vi ikke langt i bekæmpelse af skattesnyd og hvidvask, i kampen mod social dumping eller i arbejdet for en effektiv indsats mod irregulær migration.

Betydningen af et tæt europæisk samarbejde forstærkes yderligere af en global udvikling, hvor Europa er under pres fra flere sider, og hvor internationale spilleregler, handelsrelationer og gamle alliancer er under pres.

På mange måder har EU derfor ikke været vigtigere for Danmark, end det er lige nu. EU er vigtig for vores tryghed; vigtig for vores velstand, og vigtig for vores faktiske selvbestemmelse og mulighed for politisk at kunne handle.

Men det betyder ikke, at alt, der sker i EU, automatisk er godt eller for den sags skyld rigtigt. EU er en ramme for politik; indholdet er ikke givet på forhånd. Derfor er det afgørende, at vi kæmper for de rigtige beslutninger, og at vi selvfølgelig siger fra, når der træffes beslutninger, vi er uenige i. Som al anden politik skal også europapolitik handle om reelt indhold og holdninger – den må ikke forsimples til en debat om for eller imod EU.

For regeringen handler det med andre ord om, at vi engagerer os i EU, bruger EU som en platform for at løse fælles problemer – og til at trække Europa i en progressiv retning.

Og hvad betyder "progressiv" så for os, når det handler om europapolitikken? Det betyder, at vi har en vision for et bedre, grønnere og mere socialt retfærdigt EU – og et EU, som fokuserer på at løse de store udfordringer, vi står med såvel i Europa som globalt: klimaudfordringen, plastikforureningen, illegal migration, international skattesnyd og skatteunddragelse, social dumping og meget mere. Vores ambition er, at alle borgere skal kunne se og mærke, at EU gør en forskel. Det gælder særlig dem, der indtil nu kun har mærket globaliseringens negative konsekvenser uden at få del i dens goder. Dét skal vi lave om.

Og hvad betyder det så for regeringens pejlemærker i europapolitikken? Det betyder,

- at vi sætter mennesket før markedet. EU og globaliseringen har skabt enorme økonomiske gevinster, men ikke altid en fair fordeling. Det er vi nødt til at forholde os til – ikke mindst i den internationale skattepolitik.
- at vi benhårdt skal bekæmpe grådighed og uretfærdighed, hvad enten den kommer i form af skattesnyd eller hvidvask. Vi må også erkende, at finanssektoren har haft for frie tøjler, og at grænseoverskridende regulering og samarbejde er nødvendigt.
- at vi er nødt til at forholde os til problemer i andre dele af verden, som udløser migration i uholdbart omfang. Selv om problemerne opstår ude i verden, når de hurtigt Danmark, hvis ikke vi tager handling. Derfor skal vi gennem EU arbejde for en human og retfærdig asylpolitik og samtidig bidrage til udviklingen af Afrika. Det skal i øvrigt ske i fuld respekt for retsforbeholdet og regeringens holdning om, at Danmark selv skal bestemme sin indvandrings- og asylpolitik.
- at vi skal kæmpe imod social dumping og for retfærdighed, ordentlige arbejdsvilkår og for velfærd. Arbejdskraftens frie bevægelighed har skabt muligheder for masser af mennesker, også for lønmodtagere og virksomheder, men den må ikke blive til en bagdør for udnyttelse, misbrug og grådighed; løndumping, unfair konkurrence eller et ræs mod bunden for så ringe arbejdsvilkår som muligt. Det skal stoppes.
- Og det betyder, at vi sætter klimaet først. Danmark har sat sig et enormt ambitiøst mål: 70-procentsreduktion af drivhusgasserne allerede i 2030 i Danmark. Det er vores udgangspunkt for at trække EU i en endnu grønnere retning – også for at trække resten af verden med.

Konkrete europapolitiske prioriteter

Hvordan skal regeringens prioriteter og mål så udmøntes i praksis? Det korte svar er, at det kommer til at ske gennem en vedholdende, aktiv og engageret indsats, hvor Danmark skal arbejde benhårdt for at være med til at sætte EU's dagsorden og trække hver eneste sag længst mulig i vores retning. Lad mig give nogle konkrete eksempler for at gøre det tydeligere:

I klimapolitikken er det en overordnet ambitionen, at EU skal udvikle sig til en klimaunion. Vi skal have truffet beslutning om et mål om klimaneutralitet i 2050 for hele EU. Vi arbejder for, at der i EU hurtigst muligt vedtages et mål om klimaneutralitet senest i 2050, og at EU's fælles

reduktionsmål for 2030 øges. Det skal vi have igennem – det kæmper vi benhårdt for, også her i efteråret 2019.

Regeringen vil arbejde hårdt for, at ambitiøse mål i EU følges op af konkrete initiativer inden for alle sektorer af økonomien. Regeringen vil desuden støtte den nye kommissionsformands tanker om en europæisk klimalov. Endelig skal vi – via et dansk grønt diplomati – arbejde for, at EU øger sin indsats for globalt at tage lederskab i kampen mod klimaforandringerne.

På skatteområdet står vi fast på, at de store techgiganter skal betale en fair skat. Vi vil fra regeringens side gå forrest for at finde løsninger – hvad enten det bliver i OECD eller i EU. Det er også en klar ambition, at ræset mod bunden for selskabsbeskatningen skal stoppes. Derfor støtter vi en fælles skattebase og en minimumssats for selskabsskatten i EU. Jeg ved, at Venstre for nylig også har udtalt støtte til den linje. Det er glædeligt, at vi nu er flere partier, der ønsker at stoppe den destruktive selskabsskattekonkurrence i EU.

På migrationsområdet skal vi styrke EU's ydre grænser og sikre, at personer med grundløse asylansøgninger sendes hurtigst muligt hjem fra grænseområdet. Og vi skal sikre medlemsstaterne større fleksibilitet til at kontrollere de indre grænser inden for Schengen.

Samtidig er det afgørende, at vi arbejder for at skabe et retfærdigt og humanitært asylsystem. Det skal nedbringe antallet af spontane asylansøgere i Europa, sikre bedre hjælp til flere flygtninge og asylansøgere i nærområderne og langs migrationsruterne, og det skal sikre færre overgreb og mindre lidelse for flygtninge og potentielle asylansøgere. Og det skal ske i respekt for regeringens holdning om, at Danmark selv skal bestemme over sin udlændinge- og asylpolitik. Endelig skal vi også have mere fokus på indsatsen i Afrika og på de grundlæggende årsager til irregulær migration. I EU's næste budget arbejder regeringen derfor for et løft til Afrika.

På det sociale område er ambitionen klar: Arbejdstagerrettigheder og ordnede forhold skal højere op på dagsordenen, men det skal ske på en måde, der respekterer den danske model. Og i Danmark skal man arbejde til dansk løn og på danske vilkår. Vi vil arbejde for, at den frie bevægelighed også bliver til fair bevægelighed.

Vi vil arbejde for nye konkrete redskaber som f.eks. en fælles EU-sortliste over virksomheder og bagmænd, der bidrager til social dumping. Og på et europæisk ID-kort for vandrende og udstationerede arbejdstagere, som vil gøre det sværere at bryde reglerne. Vi skal desuden sikre, at det kommende europæiske arbejdsmarkedsagentur får en stærk rolle, så de regler, der allerede gælder i dag, bedre kan håndhæves af de kompetente nationale myndigheder.

På handelsområdet skal vi arbejde for fair og bæredygtig handel – men uden at det bliver til skjult protektionisme. Vi skal se på mulighederne for at styrke bestemmelserne om klima og bæredygtighed i EU's handels- og investeringsaftaler. Både nye og gamle aftaler skal kigges efter i sømmene. Endelig skal vi også være bedre til at håndhæve aftaler og sikre, at både ånd

og bogstav i dem overholdes. For os er det ikke nok med frihandel; vi skal også have en ambition om mere fair handel.

Afrunding

Jeg håber, at jeg har givet udvalget en klar fornemmelse af, hvad regeringen ser som sine overordnede europapolitiske prioriteter. Som I ved, skal det i praksis foldes ud gennem mange forskellige tiltag på tværs af regeringen. Det vil de ansvarlige ressortministre løbende uddybe, når de kommer her i udvalget for at diskutere med jer. Jeg tror og håber, at der i udvalget på mange punkter er bred enighed om retningen, og jeg håber, at vi sammen kan skabe det stærkest mulige grundlag for at sikre opfyldelsen af danske prioriteter i EU. Jeg ser meget frem til et godt samarbejde med Europaudvalget.

Eva Kjer Hansen kunne forstå på ministerens besvarelse, at formuleringerne "langt mere progressiv end i dag" og "fair bevægelighed" i virkeligheden blot betød, at man ville videreføre de emner og prioriteter, den tidligere regering havde arbejdet hårdt med. Var der i det mindste noget nyt at berette om alliancerne i EU og muligheden for at komme igennem med de danske synspunkter?

Hun ville desuden gerne vide, hvad der lå i statsministerens udtalelser om, at man skulle gøre grundlæggende op med arbejdskraftens frie bevægelighed.

Kunne ministeren endelig bekræfte, at regeringen – på trods af, at forståelsespapiret talte om at give Afrika et historisk løft – netop havde tilsluttet sig, at EU ville beskære de humanitære midler til Afrika i det kommende budget for 2020?

Jens Rohde sagde, at Radikale Venstre syntes godt om regeringens linje, men havde samtidig svært ved at se, at den nye regering skulle være meget mere progressiv end den foregående. Det interessante var ikke skåltalerne og de brede vendinger, men hvad man ville foretage sig på konkrete områder. Han gav to eksempler:

Udenrigstjenesten var siden 2000 blevet beskåret med en tredjedel, hvilket efter hans overbevisning havde svækket Danmarks indflydelse ikke bare i EU, men i hele verden. Havde regeringen planer for at styrke Udenrigstjenesten, og ville man i så fald kunne forvente det afspejlet i det finanslovsforslag, regeringen arbejdede med?

Som det andet eksempel nævnte han, at fødevareministeren agtede at gå enegang i EU, når det handlede om fluorstoffer i emballage og bagepapir. Kunne ministeren bekræfte, at der allerede var vedtaget et forbud mod de to pågældende stoffer, og at grænseværdierne allerede var sænket betragteligt? Hvorfor ville regeringen så gå enegang? Det er farligt, når et lille land, der lever af eksport, vil gå enegang i det indre marked for at høste nogle hurtige og billige point – for hvordan skal det land så argumentere for, at andre lande ikke skal gøre det samme?

Victoria Velásquez gav på Enhedslistens vegne udtryk for tilfredshed med, at regeringen ville gå forrest på klima- og miljøområdet, og når det gjaldt om at sikre et ordentligt og godt arbejdsliv for borgerne. Det lød også fornuftigt, at regeringen ville føre an i bekæmpelsen af skattely. På de områder havde den tidligere regering føjet sig for meget for EU, som i mange sammenhænge havde spændt ben for en progressiv og grøn omstilling.

Hun spurgte, om regeringen mente, at bankunionen skulle sendes til folkeafstemning.

Udenrigsministeren svarede Eva Kjer Hansen, at han med en progressiv europapolitik mente en grønnere og mere socialt retfærdig europapolitik. En politik, som rummer en helhjertet klimaindsats; som arbejder for et mere human og retfærdigt asylsystem; som bekæmper grådighed, uretfærdighed og social dumping, og som tøjler og regulerer de store markeds kræfter, så de store værdier, der skabes på de globale markeder, fordeles bedre. Og en politik, der ser EU som stor del af løsningen på mange problemer – hvor EU bliver brugt til at beskytte danske interesser i en verden, som globaliseringen har gjort mere ustyrlig. Ambitionen var, at borgerne – og ikke mindst dem, der havde mærket de negative konsekvenser af globaliseringen – kommer til at mærke, at EU gør en forskel for dem og fordeler goderne mere retfærdigt. Det var en høj ambition, men regeringen ønskede at kaste sig helhjertet ind i kampen vel vidende, at det er resultaterne, der tæller.

Han mente, at den nye regerings linje klart adskilte sig fra den foregående regerings på det sociale område og i arbejdsmarkedspolitikken, derved at den prioriterede at få ordentlige vilkår på arbejdsmarkedet, arbejdstagerrettigheder og social dumping højere op på dagsordenen i EU. Det skulle ske under hensyntagen til den danske model og dansk løn på danske vilkår, også inden for transportsektoren, hvor der var et åbenlyst behov for at rette op. Regeringen ville derudover indføre nye redskaber, dels en fælles EU-sortliste over virksomheder og bagmænd, der bidrager til social dumping, dels et europæisk id-kort for vandrende arbejdstagere, som ville gøre det sværere at bryde reglerne. Endelig ville regeringen sikre, at det nye europæiske arbejdsmarkedsagentur får en stærk rolle i overvågningen af landenes implementering og overholdelse af regler.

På Jens Rohdes spørgsmål om Udenrigstjenesten svarede han, at det ville være illoyalt over for finansministeren, hvis han begyndte at afsløre dele af finansloven, så svaret måtte vente et par uger.

På spørgsmålet om fluorstoffer henviste han til fødevareministeren, som Jens Rohde allerede havde stillet et skriftligt spørgsmål til.

Over for Victoria Velásquez påpegede han, at det var vigtigt netop at bruge EU til bekæmpelse af skattely og aggressiv skatteplanlægning, ikke kun blandt tredjelande, men også inden for EU.

Om bankunionen sagde han, at den og en eventuel folkeafstemning ikke havde været drøftet i regeringen endnu. Drøftelserne afventede, at en arbejdsgruppe af embedsmænd ved udgangen af 2019 havde fået belyst fordele og ulemper.

Jan E. Jørgensen udtrykte beundring over, at det var lykkedes at få Pernille Skipper og Morten Østergaard til at skrive under på samme forståelsespapir, hvor Danmarks forhold til EU indgik. Trylleordet havde været "progressiv", for hvem kan have noget imod, at noget er progressivt? Det handlede om, hvad man lagde i begrebet, så han opfordrede til at blive konkret.

Noget af det mest progressive i EU-politikken mente han netop havde været den frie bevægelighed – at EU-borgerne frit kunne tage rundt i landene for at arbejde. Der var ingen uenighed om, at det skal ske på ordentlige vilkår. Men når statsministeren havde talt om, at man skulle tage et opgør med den frie bevægelighed, var det så noget, den nye regering gik ind for – eller havde hun bare talt over sig som oppositionsleder i valgkampens hede? Og var det progressivt? Ham mindede det ikke om progressive kræfter i EU-politikken, snarere om Boris Johnson og Nigel Farage – og måske Morten Messerschmidt og Pernille Vermund.

Rasmus Nordqvist mente, at ministerens forelæggelse handlede for meget om at beskytte den danske model. Social dumping, ulighed, globaliseringens konsekvenser og vindere og tabere på det indre marked – det var ikke bare danske fænomener, så var regeringen egentlig optaget af, hvordan man løftede niveauet for alle EU-borgere? Og var den også optaget af at se på uligheden mellem landene og på, hvordan man skaber en mere fair fordeling af de rigdomme, det indre marked skaber – eller havde den kun fokus på det nationale i samarbejdet?

Eva Kjer Hansen mente ikke, at ministeren blot kunne affeje Jens Rohdes spørgsmål om fluorstoffer ved at henvise til ressortministeren, for det handlede om det principielle i, at regeringen går enegang i EU og vedtager regler alene i stedet for at sørge for fælles EU-regulering. Hun bad ministeren om en kommentar hertil.

Desuden bad hun igen ministeren bekræfte, at regeringen var gået med til at beskære den humanitære bistand til Afrika i 2020.

Udenrigsministeren svarede Jan E. Jørgensen, at regeringen fandt det vigtigt og progressivt at kunne kontrollere grænserne inden for rammerne af Schengenområdet regler, fordi man på den måde kan sikre sig, at handel og grænsekrydsninger finder sted på en lovlydig måde og ikke bringer trusler med sig. Når statsministeren havde nævnt et opgør med den frie bevægelighed, havde hun ment, at man skal gå over til fair bevægelighed. Det betyder i praksis, at man skal gøre op med løndumping og udenlandske skuffeselskaber, der underminerer det danske arbejdsmarked. Det var vigtigt for regeringen, at alle får gavn af de fordele, det indre marked skaber – at den produktivitetstigning og vækst, det indre marked skaber, omsætter sig i ordentlige lønninger og lønfremgange også for almindelige mennesker, der arbejder i Danmark, og at alle arbejder under ordentlige vilkår.

Til Rasmus Nordqvist sagde han, at man også søgte at bekæmpe den overordnede sociale ulighed i EU, bl.a. via den sociale søjle. De sociale fremskridt mellem landene blev målt og sammenlignet, og det var fornuftigt, så længe det ikke udmøntede sig i bindende reguleringer, og så længe der er fuld respekt for den danske model. Det samme gjaldt det europæiske semester, hvor der kommer landespecifikke anbefalinger og dermed en vurdering af, om de goder, der er blevet skabt i fællesskab, også bliver fordelt i fællesskab. I handelsaftaler sikrer EU endvidere, at man overholder ILO-konventionerne, så handelspartnerne ikke underbydes af varer eller tjenesteydelser fra områder, der ikke respekterer grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

Til Eva Kjer Hansen sagde han, at 2020-budgettet blev fremlagt og behandlet, før han og Socialdemokratiet kom i regering. Han ville ønske, at han havde haft mere indflydelse på det.

På spørgsmålet om bistand til Afrika svarede han, at forståelsespapiret sigtede til MFF'en, som man nu skulle i gang med at forhandle. Det var en kerneprioritet for regeringen for at prioritere Afrika inden for rammen, dels for at bekæmpe årsagerne til irregulær migration, dels for at gøre Afrika til en vigtig og stabil handelspartner i fremtiden.

Om fluorstoffer og det principielle i at gå enegang lød svaret, at man bestemt skal sørge for, at lave fælles løsninger i EU, hvor det er muligt. Men hvis der er områder, hvor det er muligt at gå videre nationalt, skal man overveje, om det kunne være klogt i hvert enkelt tilfælde.

Jens Rohde mente, at alle temaer på dagens møde var så vigtige, at de burde behandles dybdegående for sig. Han håbede, at det kunne ske på et senere tidspunkt.

Han indvendte over for ministeren, at det var lidt dumt at gå enegang i tilfælde som med fluorstofferne, hvor der allerede var vedtaget love om det, som i øvrigt baserer sig på Stockholm-konventionens tekniske komité, hvor Danmark er en del af formandskabet. Artikel 114 stk. 4 og 5 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde beskriver klart, hvordan Danmark kan gå enegang ved at udløse den såkaldte miljøgaranti inden for visse områder.

Han var lidt ked af ministerens indgangsvinkel om hele tiden at diskutere ud fra en national præmis. Det at være progressiv i EU-politikken handlede vel om at tage borgerne alvorligt som europæere. Gjaldt solidariteten i Socialdemokratiet ikke også arbejdstagerne uden for landets grænser? Og havde regeringen i givet fald en strategi som alternativ til det forslag, der lå i Kommissionen om minimumslønninger i EU?

Om Afrika påpegede han, at kontinentet ikke kun handlede om penge. Afrika var blevet lovet, at EU ville ophæve en række toldrestriktioner i 2007, men det var endnu ikke sket. Havde regeringen en strategi for den kommende Cotonouaftale fra 2003, som skulle fornyes om 3 år – og ville den i benægtende fald indlede overvejelser om en sådan strategi sammen med Folketinget nu, hvor forhandlingerne skulle begynde?

Katarina Ammitzbøll efterlyste mere konkrete initiativer for at fremme handelen med de afrikanske lande og gøre den bæredygtig. Hvad ville man gøre af nyt? For der stod jo allerede i EU's lovgivning, at alle relevante politikker, herunder handel, skal fremme bæredygtig udvikling. Og der var lang vej, før mange afrikanske lande kunne leve op til de standarder, som muliggør, at de kan eksportere varer til Europa. Det gjaldt om at finde ud af, hvordan man reelt kan erstatte bistand til kontinentet med en udvikling, der også er bæredygtig i økonomisk forstand.

Ina Strøjer-Schmidt henviste til, at ministeren tidligere som MEP havde arbejdet for større åbenhed i EU-systemet, bl.a. i arbejdsudvalgene under Ministerrådet. Ville regeringen også arbejde for større åbenhed i EU-systemet og i givet fald hvordan?

Udenrigsministeren svarede Jens Rohde, at han fandt det progressivt for alle europæere, at der f.eks. blev indført en fælles arbejdsmarkedsmyndighed, som ville sikre gennemførelse og håndhævelse af reglerne – i kombination med en stærkere indsats mod snyd og misbrug på arbejdsmarkedet.

Om Afrika slog han fast, at politikken både skulle handle om udviklingsbistand og handel, men også om hjælp med kapacitetsopbygning, ikke mindst en styrket Afrikansk Union, og at der bliver etableret regionale samarbejder og frihandelsområder, som kan udvikle de standarder, eksporten fordrer. Her kunne EU gøre meget mere.

På Katarina Ammitzbølls spørgsmål om bæredygtig handel svarede han, at EU's handelsaftaler baserer sig på Parisaftalen, som det f.eks. er tilfældet i handelsaftalerne med Japan og Singapore. Det betyder, at en tredjedel af verdenshandelen tager hensyn til Parisaftalen, og det gør bl.a., at handelspartnerne skal foretage reduktioner i CO₂. En anden ting er naturligvis at sikre, at aftalerne faktisk bliver implementeret og overholdt, og det ville regeringen arbejde for, at EU gjorde mere ud af. Her betød progressivt, at forpligtelserne bliver så bindende som muligt.

Han var enig med Jens Rohde i, at man altid skulle holde sig inden for EU-reglerne, men det forhindrede ikke Danmark i at gå foran i miljøbeskyttelsen, hvor det er muligt. Det gjaldt om både at støtte det indre marked og samtidig ligge i den mest progressive ende.

Til Ina Strøjer-Schmidt sagde han, at regeringen delte Europaudvalgets opfattelse af behovet for større åbenhed om Rådets lovgivningsarbejde. Det er vigtigt, at Rådet fremstår som en moderne institution, der lever op til de legitime forventninger, andre institutioner og de flere nationale parlamenter har. Fra dansk side havde regeringen og Folketinget sammen med en gruppe af ligesindede lande fremsat en lang række forslag til øget åbenhed, herunder en revision af aktindsigtsforordningen og øget åbenhed om lande-positioner. Det skulle dog ikke være nogen hemmelighed, at en anden gruppe medlemslande ikke delte samme ambitioner, så forhandlingerne ville blive svære. Men han både håbede og troede, at regeringen og de ligesin-

dede lande sammen med det finske EU-formandskab kunne tage nogle skridt i den rigtige retning allerede i efteråret 2019. Han ville tage sagen op med sin finske kollega.

Formanden tilføjede, at hun med udvalgets opbakning ville forsøge at få åbenhed sat på dagsordenen på det kommende COSAC-møde. Her ville hun tage ministeren på ordet og håbe, at han i den forbindelse ville støtte det finske formandskab i at levere nogle solide svar.

Tommy Ahlers mente, at regeringen kunne have defineret "progressiv" mere præcist ved at sige, at regeringen ville fortsætte den tidligere regerings progressive EU-linje. Når den valgte ikke at gøre det, måtte man indfortolke, at der lå noget nyt i det angiveligt progressive. Men hvori bestod det nye? Det var jo ikke nyt, at Danmark f.eks. på klimaområdet er et af de mest ambitiøse lande og forsøger at få andre lande til at være lige så ambitiøse. Venstre delte regeringens ambitioner om, at EU skal spille en meget større rolle. Bestod det nye i nye alliancer eller nye dynamikker, som gjorde, at ministeren mente, at de store industrilande som Tyskland og Frankrig nu ville blive lige så ambitiøse som Danmark, eller hvad var planen?

Rasmus Nordqvist mente stadig, at ministeren talte ud fra en dansk præmis og ikke en præmis om, at EU-borgerne er europæere. Det er fint at måle medlemslandene op mod hinanden, men det var også nødvendigt at se på de europæiske dynamikker, f.eks. ubalancerne i det indre marked. Ville regeringen fastholde det snævre nationale fokus eller også undersøge, hvordan det generelle niveau i EU blev løftet, så man kan undgå sociale spændinger ikke bare i de enkelte medlemslande, men også medlemslandene imellem?

Vedrørende åbenhed i Rådet mindede han om, at Folketinget sammen med en række andre parlamenter allerede havde sendt 26 klare anbefalinger om øget åbenhed til Rådet. Den tidligere regering havde været tilbageholdende med at arbejde aktivt for, at de blev fulgt. Ville ministeren gøre det?

Eva Kjer Hansen kunne forstå, at ministeren tog afstand fra statsministerens udmelding om at tage et grundlæggende opgør med arbejdskraftens frie bevægelighed i EU, og at hans fortolkning var, at man blot skulle gøre en indsats imod social dumping og sikre, at de landenes lokale overenskomsttaler og lønniveauer bliver fulgt. Var det bare det, fair bevægelighed betød, og havde statsministerens snak om et grundlæggende opgør derfor ikke noget på sig?

Om fluorstoffer og det indre marked spurgte hun, hvad ministeren mente med, at Danmark kunne gå foran, hvor det var muligt. Hun bad ham uddybe, hvad regeringens tilgang var til, hvornår det var i orden at lave en national bestemmelse, selv om det er i strid med det indre markeds regler.

Endelig bad hun ministeren bekræfte, at den politiske enighed om budgettet blev opnået i den nye regerings periode, nemlig på Coreper-mødet i juli. Gjorde regeringen her danske synspunkter gældende? Udtrykte den f.eks. en holdning til reduktionen i den humanitære bistand, eller bifaldt den bare stiltiende den politiske enighed på mødet? Og var det i virkeligheden for

at undgå dagens diskussion, at den valgte ikke at spørge Folketinget på daværende tidspunkt, men først efter halvanden måned fandt det betimeligt at bede om Folketingets opbakning?

Udenrigsministeren svarede Tommy Ahlers, at regeringen for det første havde sat et nyt hjemligt mål om en CO₂-reduktion på 70 pct. i 2030 – ikke bare for Danmarks egen skyld, men også for at vise EU og omverdenen, at højere ambitioner er mulige. EU's øvrige udenrigs- og europaministre havde i samtaler givet udtryk for stor berundring for Danmarks ambitioner på klimaområdet, og der var stor spørgelyst til, hvordan man kunne nå den nye nationale målsætning på 70 pct. Det var i sig selv positivt, at Danmark nu kom til at lede ved eksemplets magt. For det andet havde regeringen en ambition om at gøre EU til en klimaunion, og den arbejdede benhårdt på at få alle medlemsstater med på det. Konkret betyder det, at samtlige politikker i EU skal leve op til klimamål og -standarder. For det tredje ville regeringen arbejde for, at EU's målsætninger på klimaområdet følges op af konkrete initiativer på relevante områder i alliance med ligesindede lande og i konstruktiv dialog med de øvrige.

Til Rasmus Nordqvist sagde han, at regeringen arbejdede i to spor med flertalsudtalelsen i beretningen om større åbenhed i Rådet: For det første ville den i forhandlingerne arbejde for løsninger baseret på mest muligt af det oprindelige forslag til milepælstilgang. For det andet ville den arbejde for, at dele af COSAC's forslag blev realiseret. Regeringen havde tilsluttet sig et nonpaper, hvor en gruppe EU-lande havde fremlagt en række bredere forslag til øget åbenhed, herunder en revision af aktindsigtsforordningen. Man kunne forvente en politisk drøftelse af åbenhedssagen senere i 2019, og han ville vende tilbage til udvalget i den forbindelse. Men det var en hård kamp, da nogle lande var imod større åbenhed.

Over for Eva Kjer Hansen gentog han, at holdningen til 2020-budgettet var formet før hans ministerudnævnelse. Han vidste ikke, hvad der var blevet sagt på Coreper-mødet i juli 2019, men holdningen til det samlede 2020-budget var på plads og formet af Folketinget og regeringen på det tidspunkt.

Han mente, at en overgang til fair bevægelighed, hvor man sætter hårdt ind over for misbrug og dumping, godt kunne betegnes som et opgør med den frie bevægelighed.

Om enegang på det indre marked understregede han, at et land naturligvis kun må manøvrere inden for EU-rammen og det indre markeds regler.

Jens Rohde glædede sig over svaret om enegang og håbede, at ministeren dermed ikke ville tage det ilde op, hvis han til samråd med fødevarerministeren blev citeret for, at enegang skal ske inden for traktatens rammer. Det satte nemlig begrænsninger for det forehavende, fødevarerministeren var i gang med.

Jens Rohde glædede sig også over ministerens svar, hvad angik åbenhed i Rådet. Ville regeringen arbejde for åbne rådsmøder? Så kunne man nemlig få afsløret det sædvanlige bluff om,

at alle partier går ind for en afskaffelse af rejsecirkuset mellem Bruxelles og Strasbourg – som aldrig tages op på rådsmøder, selv om alle partier altid går til valg på det.

Han ville gerne tale om eurobonds, fælles europæiske obligationer. Den 12. september 2019, dagen før udvalgsmødet, havde Den Europæiske Centralbank og derfor også Nationalbanken endnu en gang sænket renten. Europa var efter hans mening i gang med det største pengepolitiske eksperiment i historien: I alt for mange år har man troet, at pengepolitik i sig selv kan fungere som vækstgenerator, men det har vist sig ikke at holde stik, især for svage økonomiers vedkommende. En bedre medicin ville være at supplere pengepolitiske initiativer med en ekspansiv finanspolitik, hvor man understøtter vækst med offentlige investeringer. Det ville kræve en mere robust eurozone med fælles gældshæftelse, som også ville skabe større lighed. Det er traditionel socialdemokratisk tankegang, så havde regeringen overvejet det?

Jan E. Jørgensen kunne ikke finde ud af, hvad regeringen mente. Man kunne vel ikke både bevare den frie bevægelighed og tage et grundlæggende opgør med den? Ministeren talte om at sikre ordentlige lønninger og lønfremgange, men kunne han bekræfte, at den frie bevægelighed og det indre marked netop havde betydet reallønsvækst i Danmark år efter år, siden medlemskabet af EF begyndte? Havde danskerne ikke netop flere penge mellem hænderne, end de ville have haft uden den frie bevægelighed?

Han nævnte en anden situation, hvor statsministerens udtalelser heller ikke havde lydt så progressive, nemlig da personer med bopæl i Sverige sprængte en bombe ved Skattestyrelsens kontorer den 6. august 2019. Da udtalte hun: "Det skal ikke være sådan, at man kan rejse fra Sverige til Danmark og placere dynamit i København". Men hvordan kunne det kunne lade sig gøre at forhindre det på en progressiv måde og uden at genere pendlere og andre lovlige, der rejser på kryds og tværs?

Rasmus Nordqvist glædede sig over, at Radikale Venstre endelig var begyndt at støtte eurobonds.

Han mente, at ministeren gled af på spørgsmålet om præmissen om EU-politik for borgerne som europæere. Hvordan kunne man sørge for ikke bare at måle de enkelte lande, men også de sociale balancer i fællesskabet som helhed?

Hvad angik åbenhed i Rådet, var han nysgerrig efter at vide, om regeringen ville gå videre end den tidligere regering og aktivt bakke op om skrivelsen fra de nationale parlamenter.

Jens Rohde gjorde Rasmus Nordqvist opmærksom på, at han allerede gik ind for eurobonds, før Alternativet eksisterede. Han gik oven i købet så meget ind for det, at det kostede ham et spidskandidatur i Venstre, som han dengang tilhørte.

Rasmus Nordqvist forklarede Jens Rohde, at hans overraskelse over holdningen til eurobonds ikke angik Rohdes person, men partiet Radikale Venstre, som Rohde nu repræsenterede, og som tidligere havde været imod eurobonds.

Udenrigsministeren ville overlade konkrete spørgsmål om eurobonds til finansministeren og konkrete spørgsmål om kriminalitet fra Sverige til justitsministeren.

Til Rasmus Nordqvist sagde han, at han som tidligere MEP genkendte følelsen af at ville have EU til at gennemføre alle de ting, man var frustreret over ikke at kunne få gennemført på nationalt plan. Men selv om EU i fællesskab skal løse tingene, når det giver en merværdi, skal EU ikke overtage nationalstaternes rolle, og landene må hver især påtage sig et ansvar for at løfte deres samfund.

Om åbenhed i Rådet sagde han, at regeringen ville gå forrest i EU og arbejde videre på det grundlag, der lå fra Folketinget, herunder de vedtagne beretninger. Han understregede, at det ikke var en nem situation, fordi visse lande var meget fodslæbende på området.

På Jan E. Jørgensens spørgsmål svarede han, at det indre marked bestemt havde medført mange fordele, men regeringen var også optaget af, at mennesker, der arbejder i Danmark, gør det på danske vilkår. Der skulle gøres op med de gigantiske problemer med social dumping, ikke mindst på transportområdet.

Eva Kjer Hansen spurgte, om ministeren ville tage en snak med fødevareministeren om, at dansk enegang skal holdes inden for det indre markeds regler, også hvad angår fluorstoffer.

Hun bad desuden ministeren afklare, hvilke initiativer i den fair bevægelighed der var nye, og hvilke der blot gik ud på at overholde allerede aftalte spilleregler.

Udenrigsministeren svarede Eva Kjer Hansen, at han gik ud fra, at fødevareministeren fulgte reglerne – ellers måtte udvalget diskutere det med ham.

Om fair bevægelighed forklarede han, at de nye bl.a. bestod i ønsket om en sortliste over virksomheder og bagmænd, der gentagne gange har udført social dumping, og ønsket om indførelse af et europæisk id-kort for arbejdstagere.

Eva Kjer Hansen mente at have fået afklaret, at regeringen ikke var så progressiv endda, når man bevægede sig fra retorikken til substansen.

Jens Rohde gentog sit spørgsmål om, hvorvidt det var regeringens holdning, at der var brug for en mere ekspansiv finanspolitik i eurozonen for at rette op på ubalancerne og komme af med det pengepolitiske eksperiment. Og ville den holdning i givet fald afspejle sig i budgetforhandlingerne eller i forslag til strukturforandringer i euroen?

Rasmus Nordqvist spurgte igen ministeren, om regeringen ville bakke op om det fulde brev fra en række nationale parlamenter angående åbenhed i Rådet. Hvis ministeren ikke kunne svare på stående fod, kunne det også gøres skriftligt, men det var vigtigt at få at vide.

Udenrigsministeren gentog, at regeringen ville arbejde for åbenhed i Rådet på grundlag af den beretning, der var vedtaget i Folketinget.

Formanden konkluderede, at ministeren kunne se frem til en række opfølgende spørgsmål både til sig selv og til andre ministre.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3712 (almindelige anliggender) den 16. september 2019

EUU alm. del (182) – bilag 158 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren ville forelægge alle punkter til orientering. Mødet i Rådet for Almindelige Anliggender var det første efter sommerpausen, hvorfor flere vigtige og aktuelle sager var på dagsordenen: MFF, dagsordenen for det kommende Europæiske Råd, styrkelse af retsstatsprincippet og EU's grundlæggende værdier. Processen med udnævnelse af en ny Kommission fyldte derudover meget på den europæiske dagsorden. Også Brexit optog manges tanker uden dog formelt at være på mødedagsordenen. Under udvalgsmødets punkt 4 ville han fremlægge et forhandlingsoplæg i tilknytning til to forslag, som Kommissionen fremsatte ugen forinden om forberedelserne til et eventuelt hårdt Brexit.

1. MFF 2021-2027

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0321, KOM (2018) 0326, KOM (2018) 0327, KOM (2018) 0328, KOM (2018) 0323, KOM (2018) 0325 og KOM (2018) 0322

Rådsmøde 3712 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2018) 0321 – bilag 4 (udkast til forhandlingsramme (forhandlingsboksen))

EUU alm. del (181) - svar på spm. 186 om EU's nuværende regler for loftet over medlemsstaternes betalinger til EU, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 187 om, hvilke pengereserver, herunder betegnelse/kategori for reserven, som Kommissionen ønsker at oprette, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 188 om, hvilke positioner der har dannet sig i forbindelse med forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 189 om, hvorvidt ministeren er enig med Radikale Venstres EU-parlamentariker, Morten Helveg Petersens udtalelser i "Dansk EU-bidrag risikerer at stige med milliarder", fra finansministeren

EU-note (17) – E 27 (EU-note af 8/5-18 om den flerårige finansielle ramme 2021-2027)

Rådsmøde 3710 – bilag 3 (skriftlig forelæggelse 11/7-19)

Udenrigsministeren: Kommissionen præsenterede sit forslag den 2. maj 2018. Den tekniske afklaring og de overordnede drøftelser i Rådet for Almindelige Anliggender og Det Europæiske Råd har efterhånden stået på i et stykke tid. Men der er også god grund til at være grundig. MFF sætter rammerne for EU-samarbejdet i 7 år og er derfor en stor og kompleks sag.

I dag taler vi om de centrale MFF-forhandlinger, som finansministeren har det overordnede ansvar for. Her forhandles først og fremmest det overordnede udgiftsniveau samt de overordnede politiske prioriteter, mål og pejlemærker. Jeg orienterer om sagen her i udvalget hver

måned, da MFF løbende drøftes i Rådet for Almindelige Anliggender, hvor jeg sidder med ved bordet på Danmarks vegne.

Som jeg er sikker på, at udvalget er bekendt med, forhandles man derudover om en lang række sektorretsakter i det decentrale spor. I sektorsporet bliver det nærmere indhold i instrumenter og programmer fastlagt. Her er der allerede forelagt mere end 20 forhandlingsoplæg i udvalget. Det er de enkelte ressortministre, der har ansvaret – afhængigt af sagsområdet.

Jeg vil nu sige lidt om processen for forhandlingerne, inden jeg bevæger mig over til regeringens holdning: Regeringen ser frem til et effektivt finsk formandskab. Formandskabet har lagt en ambitiøs tidsplan, hvor der formelt sigtes efter en aftale i Det Europæiske Råd i december. Det bliver meget svært, bl.a. fordi der forinden er tiltrådt en ny kommission og en ny formand for Det Europæiske Råd. Derudover stjæler Brexit selvfølgelig noget af den politiske opmærksomhed. Fra dansk side vil vi naturligvis spille aktivt med for at nå et godt forhandlingsresultat.

Lige nu ser vi frem til, at formandskabet præsenterer tal eller beløbsintervaller. Det er nødvendigt for, at forhandlingerne kan flytte sig og de nødvendige kompromisser kan indgås.

MFF er overordnet et område, hvor skiftende regerings holdninger har været baseret på en budgetrestriktiv tilgang bakket op af et bredt flertal her i udvalget. Den danske position i forhandlingerne er derfor også forventelig: EU-budgettet skal fortsat udgøre 1 pct. af EU-landenes økonomi. Det giver mulighed for, at budgettet kan vokse i takt med velstanden. Det synes vi er rimeligt, men det er samtidig helt klart, at forhandlingerne med de andre medlemslande bliver meget svære. Samtidig skal der være rimelighed i, hvordan regningen fordeles.

Det er selvfølgelig også vigtigt, at EU-budgettet bliver brugt på bedst mulig vis. Det skal være et moderne budget med fokus på vores fælles, fremtidige udfordringer og muligheder. Klimapolitikken er et af de områder, hvor regeringen har store ambitioner. EU's klimaindsats må og skal prioriteres højere end i dag. EU begyndte som en kul- og stålunion; vi har sat det klare mål, at EU i fremtiden bliver en klimaunion, og det skal EU's budget bidrage til. Samtidig prioriterer vi især forskning og migration, herunder Afrika.

Rasmus Nordqvist spurgte, om sammenlægningen af instrumenter under budgetkategori 6, der medførte et tydeligt fokus på migration, var i overensstemmelse med traktatens artikel 208 om, at udviklingshjælp skal være fattigdomsbekæmpende. Den tidligere regering gled trods flere samråd af på spørgsmålet. Hvad var den nye regerings tilgang?

I samlenotatet studerede han over et ord, der gik igen hele tiden, nemlig "hidtidig". Det handlede om holdningen til, at bidraget til EU ikke må overstige 1 pct. af BNI. Hvad mente den nuværende regering? Var den indstillet på et mere realistisk budget, hvor de opgaver, der skal løses, nok vil kræve en anelse flere penge? Det ville være rart at vide, før regeringen forelagde et forhandlingsoplæg om MFF'en.

Katarina Ammitzbøll mindede om, at man efter Brexit kunne forvente et slankere EU-budget. Ville regeringen arbejde for et mere moderne budget, hvor der bliver afsat flere penge til bl.a. den grønne omstilling og til Afrika, herunder etablering af de lovede asylcentre i nærområderne?

Udenrigsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at fattigdomsbekæmpelse fortsat var nævnt i NDICI og den artikel, som fastlægger formålet med ordningen. Sammenlægningen af instrumenter ville føre til en større fleksibilitet, sammenhæng og effektivitet i EU's udviklingspolitik. Den var ikke udtryk for nedprioritering af fattigdomsbekæmpelse eller menneskerettigheder. Nogle af midlerne dertil ville nu blot blive placeret i geografiske puljer.

Han oplyste, at den nye regering stod fast på den tidligere regerings holdning om, at medlemslandenes budgetbidrag ikke måtte overstige 1 pct. af BNI. Man kan godt være ambitiøs inden for den ramme, hvis man prioriterer rigtigt.

Svaret til Katarina Ammitzbøll lød, at regeringen fandt det vigtigt at omprioritere midler i budgettet fra landbrugsstøtten til mere moderne områder.

Rasmus Nordqvist efterlyste et notat om, hvordan ministeren allerede nu kunne være så sikker på, at sammenlægningen af instrumenter ikke ville gå ud over midler til demokrati og menneskerettigheder. Han var ikke selv overbevist, for ideen med den fleksibilitet, ministeren nævnte som en fordel ved sammenlægningen, var netop, at man gerne ville kunne rykke pengene rundt, alt efter hvor det måtte brænde på.

Han fandt det trist, at den nye regering fastholdt princippet om, at budgetbidraget ikke måtte overstige 1 pct. af BNI. Ret beset var det kun en beskeden stigning, Kommissionen havde foreslået, og når man kæmper så hårdt for at fastholde en bestemt ramme, kommer man i forhandlingerne til at give sig på andre områder, som har med indhold at gøre.

Jens Rohde beklagede også det dogmatiske i regeringens holdning. Han havde håbet, at den nye regering kunne bevæge sig fra fedterøvsmentalitet til at være en del af et generøst fællesskab. Når ministeren talte om at prioritere, ville han bare minde om, at det i valgkampen op til europaparlamentsvalget ikke havde skortet på løfter om, hvad EU skulle tage sig af. Man kunne ikke bare blive ved med at hælde nye opgaver over i fællesskabet uden at bidrage med mere. Når regeringen nu var så optaget af Danmarks medlemskontingent, hvad var så dens holdning til nye indtægter til EU's budget?

Eva Kjer Hansen bakkede op om regeringens linje, men savnede, at den gjorde mere ud af at få vished om, hvad Danmark får for budgetbidraget. Det ville blive nemmere at få afsat penge til nye prioriteringer, hvis man var lidt mere opmærksom på, hvordan ressourcerne allerede anvendes.

Udenrigsministeren bedyrede over for Rasmus Nordqvist, at regeringen både var optaget af indholdet i budgettet og af rammen. Han mindede om, at en fastholdelse på 1 pct. også betyder flere penge, hvis BNI er i vækst. At prioritere handler om at erkende, at visse gamle politikker har overlevet sig selv; ikke mindst kunne landbrugsstøtten reduceres og derved frigøre penge til nye budgetposter.

NOT Han ville gerne oversende et skriftligt svar på Rasmus Nordqvists spørgsmål om budgetkategori 6.

Til Jens Rohde sagde han, at Kommissionens forslag rummede en række nye potentielle indtægtskilder, f.eks. fra EU's kvotehandelssystem, et bidrag baseret på mængden af ikkegenbrugt plastik fra 2023 og et bidrag fra en fælles selskabskattebase. Det var dog vigtigt at understrege, at skatteopkrævning er og forbliver et nationalt anliggende.

Rasmus Nordqvist anbefalede regeringen også at arbejde med indtægter, der giver særlig god mening at samarbejde om såsom klimatold og klimaafgifter. Han spurgte, om regeringen støttede udfasningen af rabatter.

Jens Rohde mindede om, at den eksisterende MFF gav landene mulighed for at flytte 15 pct. af støtten mellem de forskellige områder inden for landbrugspolitikken, såkaldte søjler. Hermed kunne Danmark flytte noget fra søjle 1 med traditionel landbrugsstøtte over til søjle 2 med nyere politikområder, men det gjorde også, at f.eks. Frankrig kunne gøre det omvendte og på nationalt plan kompensere landmænd for fælles støttenedskæringer i EU. Det skabte ulige konkurrencevilkår og var næppe i dansk interesse, så mente regeringen, at fleksibiliteten fortsat skulle kunne gå begge veje mellem søjlerne? Og ville den fastholde en fleksibilitet på 15 pct.?

Udenrigsministeren oplyste, at regeringen ikke ville udfase rabatterne, da det er vigtigt at sikre en rimelighed i, hvordan regningen fordeles, og det kan vanskeligt lade sig gøre uden rabatter til de største betalere.

Jens Rohdes spørgsmål om søjlerne ville han gerne vente med at besvare til en teknisk briefing med udvalget den 26. september.

2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 17.-18. oktober 2019 (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3712 – bilag 1 (sammenotat side 18)

Det Europæiske Råd 17-18/10-19 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Rådsmødet bliver det første ordinære topmøde siden juli, og flere emner trænger sig på. Jeg forventer, at det finske formandskab vil arbejde for markant fremdrift i drøftelserne af MFF. Vi kommer dog ikke uden om, at Brexit vil fylde meget for stats- og regeringscheferne både op til og under topmødet, der finder sted knap 2 uger før Storbritanniens udtræden af EU. Udviklingen i Brexit vil være styrende for dagsordenen og for, hvor meget tid der bliver til at drøfte de øvrige emner.

Jeg forventer, at Rådet for Almindelige Anliggender vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet for almindelige anliggender den 15. oktober.

På Det Europæiske Råd den 17.-18. oktober forventer jeg, at den fremtidige flerårige finansielle ramme (MFF) vil blive genstand for drøftelser. Det finske formandskab sigter mod at indgå en aftale om det fremtidige budget allerede inden udgangen af 2019. Det vil dog formentlig kræve flere omgange i Det Europæiske Råd end den forudsete drøftelse til oktober. Og det er under alle omstændigheder en stor udfordring at nå en løsning i indeværende år.

Det er også min forventning, at Det Europæiske Råd vil drøfte opfølgningen på EU's strategiske dagsorden for 2019-2024, som blev vedtaget i juni 2019.

Dagsordenen er i øvrigt forsat under overvejelse, og flere emner kan komme på, efterhånden som mødet nærmer sig.

3. Styrkelse af retsstatsprincippet

– *Politisk drøftelse*

KOM (2019) 0343

Rådsmøde 3712 – bilag 1 (samlenotat side 20)

Rådsmøde 3710 – bilag 3 (skriftlig forelæggelse 11/7-19)

Udenrigsministeren: Det er min forventning, at drøftelsen vil tage udgangspunkt i den meddelelse om styrkelse af retsstatsprincippet, som Kommissionen udsendte i juli. Men der er ikke tale om, at Rådet skal træffe beslutning om de ideer og forslag, som Kommissionen præsenterer i meddelelsen.

Regeringen lægger stor vægt på, at retsstatsprincippet – en af EU's grundlæggende værdier – efterleves af alle medlemslande. Overholdelse af de fælles værdier er et krav, for at et land kan blive optaget i EU. Og derfor skal de selvfølgelig også overholdes, når landet først er blevet medlem.

Det er helt centralt, at vi finder måder, hvorpå vi kan sikre, at retsstatsprincippet efterleves i alle medlemslande. Som jeg også vil komme ind på senere under punktet siden sidst, er det vigtigt, at rettigheder og pligter går hånd i hånd.

Erfaringerne har vist, at traktatens artikel 7 ikke i sig selv er tilstrækkelig til at forebygge problemer – og at den heller ikke har den ønskede virkning, når der først er opstået problemer i et land. Regeringen deler derfor Kommissionens vurdering af, at der er behov for at øge bevidstheden om retsstatsprincippet i medlemslandene. Samtidig skal vi blive bedre til at forebygge problemer med efterlevelsen af retsstatsprincippet. Vi skal desuden blive bedre til at finde løsninger, når der først er opstået problemer i et medlemsland.

Når regeringen lægger så stor vægt på retsstatsprincippet, skyldes det i høj grad, at det ikke kun et principielt, politisk spørgsmål. Det er i vidt omfang også et spørgsmål om det indre markeds funktion og om praktisk retspleje og retssikkerhed for danske borgere og virksomheder, som skal kunne være sikre på, at de vil få en retfærdig rettergang, hvis de skal igennem en retssag i et andet medlemsland. Hvis vi tager Polen som konkret eksempel, er det bl.a. et spørgsmål om, at danske virksomheder kan tage skade, hvis allerede afgjorte retssager genåbnes helt arbitrært. Og det er også et spørgsmål om gensidig tillid i for eksempel sager om udlevering af mistænkte fra Danmark til Polen.

Vi kan hverken på det principielle eller praktiske plan ignorere den slags alvorlige problemer. Derfor ser jeg frem til den bredere politiske drøftelse på rådsmødet, og jeg vil støtte Kommissionens forslag om at udbygge EU's værktøjskasse til at sikre håndhævelsen af retsstatsprincippet.

Rasmus Nordqvist opfordrede til, at ministeren her slog et slag for minoritetsrettigheder og

specifikt LGBTI-rettigheder, som var under massivt pres bl.a. i Polen. Den Danske Repræsentation i Bruxelles havde gjort et godt stykke arbejde på området i samarbejde med andre lande.

Udenrigsministeren noterede sig Rasmus Nordqvists opfordring og ville sørge for at bringe emnet op i de relevante sammenhænge.

Jens Rohde mente ikke, at det kunne gå for hurtigt med at få indført metoder til at sikre, at Københavnskriterierne bliver overholdt. Han bad ministeren udfolde, hvad der lå i Kommissionens forslag, og hvad der skulle drøftes konkret. Man måtte give Polen og Ungarn den indrømmelse, at systemet var selvmodsigende derved, at man anklagede lande for at forbryde sig mod retsstatsprincipperne, når de dømmes folk af politiske årsager, mens det stadig var en politisk afgørelse i EU, om artikel 7 skal sættes i værk. Lagde Kommissionen op til at ændre praksis, så det ikke længere er Rådet og Europa-Parlamentet, der skal agere dømmende magt, men netop en domstol?

I sit svar til Jens Rohde oplyste udenrigsministeren, at Kommissionens forslag overordnet gik ud på tre ting: at fremme retsstatskulturen og øge bevidstheden om retsstatsprincippet i medlemslandene; at EU skal blive bedre til at forebygge problemer med lande, der forbryder sig mod retsstatsprincippet, og EU skal blive bedre til at reagere, når det sker. Den ville fortsat anvende traktatkrænkelingsproceduren, men i øvrigt øge monitoreringen i medlemslandene og udgive en årlig rapport på den baggrund. Der var redegjort nærmere for Kommissionens ideer og forslag i grund- og nærhedsnotatet.

Jens Rohde mente, at man var lige vidt, hvis man fortsatte med traktatkrænkelingsproceduren. Der ville aldrig komme til at ske en bønne, for selv i tilfælde, hvor der kan samles flertal for at indlede artikel 7 i Europa-Parlamentet, ville man aldrig kunne det i Rådet. Der vil altid være et land, der blokerer, fordi det er bange for at blive det næste, der kommer i den varme stol.

Udenrigsministeren præciserede, at artikel 7 kun er et af to spor, idet der også er et domstolsspor, og afgørelser fra EU-Domstolen bliver normalt fulgt.

Formanden opfordrede til at blive mere konkret og give eksempler, når talen faldt på situationer, hvor traktaten krænkes, og hvor EU vil kunne følge op.

Udenrigsministeren ville vende tilbage til sagen i udvalget for at diskutere, hvordan krænkelser af retsstatsprincippet kunne håndteres bedre.

4. Unionens grundlæggende værdier i Ungarn/Artikel 7(1)

– *Høring*

Rådsmøde 3712 – bilag 1 (samlenotat side 23)

EUU alm. del (181) – bilag 633 (udvalgsmødereferat side 1060, senest behandlet i EUU 3/4-19)

Udenrigsministeren: Sagen vedrører som bekendt Ungarns overholdelse af EU's grundlæggende værdier. Det er nu 1 år siden, at Europa-Parlamentet åbnede proceduren over for Ungarn. I den mellemliggende periode har Rådet flere gange haft lejlighed til at drøfte status. Der har endnu ikke været tale om en formel høring af Ungarn, men jeg forventer, at Rådet på rådsmødet den 16. september vil indlede den høring af Ungarn, som er forudsat i traktaten. Det betyder bl.a., at der vil være mulighed for at stille konkrete spørgsmål direkte til den ungarske repræsentant – og at Ungarn kan fremlægge sit syn på sagen.

Som jeg også understregede under dagsordenspunkt 3, lægger regeringen stor vægt på, at EU's grundlæggende værdier efterleves af alle medlemslande. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at regeringen ser med stor alvor på udviklingen i Ungarn. Vi er bekymret over situationen for uafhængige medier og retsvæsenet i landet. Men der er desværre også grund til bekymring på en række andre områder – for eksempel forholdene for civilsamfundsorganisationer og problemerne med korruption. Jeg vil derfor deltage aktivt i høringen og stille kritiske spørgsmål til Ungarn. Men jeg vil selvfølgelig også gå konstruktivt til sagen og lytte til de svar, Ungarn kommer med.

Der er som udgangspunkt ikke lagt op til, at der skal konkluderes noget håndfast på rådsmødet, og der vil formentlig komme flere høringssessioner af Ungarn på et senere tidspunkt. Derfor er det også for tidligt at sige noget om, hvor processen skal ende. Men det er vigtigt at huske på, at formålet med artikel 7-proceduren ikke i sig selv er at eskalere en konflikt – men derimod at lægge et politisk pres for at finde løsninger.

5. Eventuelt

Polen

Udenrigsministeren: Jeg forventer, at Kommissionen på rådsmødet den 16. september – under dagsordenspunktet eventuelt – vil give en status over den seneste udvikling i Polen. Der er ikke lagt op til en drøftelse. Men hvis det alligevel kommer dertil, vil jeg udtrykke fortsat bekymring over situationen i Polen – og i det hele tage støtte op om at arbejde videre med artikel 7 for at finde holdbare løsninger på problemerne i landet.

6. Siden sidst

- a) **Kommissionens forslag til forordning vedrørende beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet**
KOM (2018) 0324

Udenrigsministeren: Jeg vil kort orientere om en sag, som jeg på et snarligt møde her i udvalget vil forelægge til forhandlingsoplæg. Jeg orienterer udvalget i dag i tråd med den nye beretning, som siger, at udvalget som klar hovedregel skal orienteres om sager mindst én gang, før de forelægges til forhandlingsoplæg.

Det drejer sig om et nyt instrument, der har til formål at sikre beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af såkaldte generaliserede mangler i medlemslandene, for så vidt angår retsstatsprincippet.

Vedtages forslaget, betyder det, at det bliver muligt at suspendere adgangen til EU-midler, hvis Kommissionen finder, at der kan konstateres mangler, hvad angår retsstatsprincippet, der påvirker eller risikerer at påvirke gennemførelsen af EU's budget.

Som jeg har nævnt tidligere i dag, har vi igennem de seneste år desværre set, at retsstatsprincippet har været under pres i visse medlemsstater. Vi har samtidig set, at de værktøjer, EU har til rådighed, endnu ikke fungerer tilstrækkeligt effektivt.

Regeringen vurderer derfor, at det er både hensigtsmæssigt og rimeligt at etablere en mulighed for at sanktionere manglende efterlevelse af retsstatsprincippet, når det har – eller risikerer at have – konsekvenser for gennemførelsen af EU-budgettet. I bund og grund handler det om at sikre et tættere sammenhæng mellem rettigheder og pligter. Alle medlemslande er forpligtede til at respektere retsstatsprincippet. Og når man tænker på de potentielle risici for EU's budget ved at udbetale så store summer til de berørte lande, er det kun rimeligt, at der skabes bedre muligheder for sanktioner.

Konkret kan instrumentet bl.a. anvendes i situationer, hvor der er usikkerhed om domstolenes uafhængighed, og hvor den usikkerhed påvirker muligheden for at føre et uafhængigt tilsyn med administrationen af EU-midler.

Som sagt er formålet i dag at give en foreløbig orientering. Der kommer en mere detaljeret gennemgang, når jeg vender tilbage for at forelægge sagen til forhandlingsoplæg. Men jeg hører selvfølgelig gerne, hvis der er aspekter, udvalget har en særlig interesse i.

Formanden satte på udvalgets vegne pris på, at ministeren gav en god orientering i rette tid i tråd med den nye beretning, hvor sager skal forelægges mindst én gang, inden de forelægges som forhandlingsoplæg. Det lovede godt for samarbejdet.

b) Arbejdssession om Arktis på det uformelle EU-udenrigsministermøde (Gymnich) den 29.-30. august 2019 i Helsinki

Udenrigsministeren: Som jeg skriftligt orienterede udvalget om den 27. august 2019, var arbejds-sessionen i Helsinki første gang EU-udenrigsministrene drøftede emnet Arktis siden 2016. Drøftelsen bar præg af, at Arktis i stigende grad er på medlemslandenes dagsorden. På mødet var der således generelt enighed om, at udviklingen medfører et behov for et øget EU-engagement i regionen.

Helt konkret talte vi om behovet for øget EU-engagement, når det gælder håndteringen af klima- og miljøproblemer i Arktis, og når det gælder fremme af bæredygtig økonomisk udvikling hos de arktiske befolkninger. Som jeg betonedede i drøftelsen, er det noget, vi støtter her i kongeriget.

Der er også brug for et øget engagement, når det gælder om at fastholde Arktis som et lavspændingsområde i lyset af den stigende geopolitiske interesse for regionen. EU har mulighed for at spille en vigtig rolle i indsatsen for at fastholde opbakning til det multilaterale samarbejde i Arktisk Råd – og til at sikre fokus på et fortsat konstruktivt internationalt samarbejde, der netop bidrager til at opnå målet om lavspænding i Arktis.

Drøftelsen på Gymnich var et godt første skridt i retning mod en opdatering af EU's engagement i Arktis. Spørgsmålet bliver nu, hvordan engagementet bedst udmøntes inden for rammerne af EU's arktispolitik. Det arbejde tager vi nok først hul på, når den nye Europa-Kommission og den næste udenrigsrepræsentant er kommet på plads. I alle tilfælde forventer jeg, at Arktis forbliver højt på dagsordenen under det finske formandskab.

c) Medieomtale vedrørende Tyrkiet

Udenrigsministeren: Jeg vil desuden orientere om, at der i de seneste uger har været betydelig medieomtale af nogle bekymrende sager vedrørende Tyrkiet og med forbindelse til Danmark. Det drejer sig om en nylig rapport fra den tyrkiske tænketank SETA om terrororganisationen Det Kurdiske Arbejderparti (PKK) og dets påståede aktiviteter i 12 vesteuropæiske lande, herunder Danmark. Rapporten anklager ved navns nævnelse en lang række danskere, herunder medlemmer af Folketinget, for at støtte PKK.

Og i denne uge har Berlingske Tidende så rapporteret, at der eksisterer en tyrkisk stikkerlinje, hvor personer med tyrkiskfjendtlige holdninger kan angives. Telefonlinjen anføres at høre hjemme i præsidentpaladset i Ankara, og ved et dansk opkald henvises der til den tyrkiske ambassade i København.

Det er selvsagt bekymrende og stærkt ubehageligt, at bl.a. danske politikere er blevet registreret som PKK-tilhængere i en rapport, der ligger offentligt tilgængelig. Hvis der endvidere findes en stikkerlinje som beskrevet i Berlingske, er det selvsagt fuldstændig uacceptabelt. Vi skal ikke finde os i, at en fremmed magt registrerer danske statsborgere i Danmark. Derfor tog jeg også sagerne op med mine nordiske kolleger, da vi mødtes på Island i onsdags, hvor der var stor opbakning til den danske linje. Så sent som i går eftermiddags talte jeg med min tyrkiske kollega og redegjorde for vore bekymringer. Mine folk i Udenrigsministeriet har ligeledes haft flere samtaler med den tyrkiske ambassadør.

Fra tyrkisk side fremfører man, at hverken den tyrkiske regering eller ambassaden har spillet nogen rolle i forbindelse med udarbejdelsen af SETA-rapporten. Det fremhæves, at SETA er en uafhængig organisation, som ikke repræsenterer officielle tyrkiske synspunkter.

Både den tyrkiske udenrigsminister og den tyrkiske ambassadør afviser fuldstændig, at der skulle findes en særlig stikkerlinje. Men de lægger ikke skjul på, at Tyrkiet ligesom andre europæiske lande har forskellige telefonlinjer, bl.a. til det tyrkiske politi, udenrigsministerium og præsidentkontor, som tyrkiske statsborgere kan ringe til for at få rådgivning. Opkald fra udlandet vil ofte blive henvist til den stedlige tyrkiske ambassade om forhold i opholdslandet. Den tyrkiske ambassade i København afviser entydigt, at man skulle overvåge eller registrere borgere i Danmark.

Jeg skal for god ordens skyld understrege, at ansvaret for sikkerheden for borgere i Danmark hører under justitsministeren. Samtidig må jeg slå fast, at vi tager disse sager meget alvorligt, og vi har fra Udenrigsministeriets side gjort, hvad vi kunne for at følge op. Og jeg har bedt mine folk om i samarbejde med andre relevante myndigheder fortsat at følge sagen tæt.

Jens Rohde blev mindet om sine rejser i DDR i sin tid, når han hørte Tyrkiets forsikringer om, at ambassaden ikke har et stikkersystem. Det samme hævdede DDR, og det kunne man have i baghovedet, når man lytter til Tyrkiet.

d) Forordning om taksonomi til fremme af bæredygtige investeringer

KOM (2018) 0354 og KOM (2018) 0353

Udenrigsministeren: Afslutningsvis vil jeg i tråd med den nye beretning på vegne af finansministeren kort orientere om en sag, som han vil forelægge til forhandlingsoplæg på fredag den 20. september 2019.

Kommissionen fremsatte i maj 2018 tre lovforslag inden for såkaldt bæredygtig finansiering. Formålet er, at den finansielle sektor bidrager til den grønne omstilling. Der er opnået politisk enighed om to af forslagene i første halvår af 2019.

Der ventes snart enighed i Rådet om det tredje forslag, en taksonomi, der handler om at skabe fælles definitioner af, hvad der udgør bæredygtig økonomisk aktivitet.

Den fælles bindende definition af bæredygtighed vil skulle anvendes af finansielle virksomheder, som markedsfører finansielle produkter som bæredygtige. Konkret vil man kun kunne kalde et finansielt produkt for bæredygtigt, hvis kriterierne for bæredygtighed er overholdt.

Målet er at skabe større gennemsigtighed om bæredygtighed for potentielle investorer og generelt øge omfanget af bæredygtige investeringer, hvilket der er et stort behov for.

Regeringen støtter generelt den størst mulige ambition på dette område og ser taksonomien som et vigtigt instrument for den grønne omstilling. Finansministeren vil som sagt vende tilbage med regeringens forhandlingsoplæg på fredag i næste uge.

FO Punkt 4. Brexit-relaterede ændringsforslag til Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen og Den Europæiske Solidaritetsfond

– *Sagen forventes sat på dagsordenen for et kommende rådsmøde mhp. vedtagelse*

KOM (2019) 0399 og KOM (2019) 0397

KOM (2019) 0397 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (182) – bilag 158 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg vil nu forelægge to Brexit-relaterede ændringsforslag fra Kommissionen til forhandlingsoplæg. Der er tale om to sager, som vi kun har haft kendskab til siden midten af sidste uge. Jeg forventer dog, at forhandlingerne i Bruxelles vil gå ekstremt hurtigt. Derfor forelægger jeg de to ændringsforslag til forhandlingsoplæg i dag.

Jeg forelægger sagerne som ét samlet forhandlingsoplæg, da de begge vedrører forberedelser i tilfælde af, at Storbritannien udtræder af EU uden en aftale.

Forhandlingsoplægget angår ændringsforslagene, der har til formål at gøre det muligt at anvende Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen og Den Europæiske Solidaritetsfond til at bidrage til at afbøde nogle af de værste konsekvenser, i det tilfælde af Storbritannien udtræder af EU uden en aftale. De to fonde kendes i daglig tale som Globaliseringsfonden og Solidaritetsfonden.

Globaliseringsfonden kan som hovedregel yde støtte, hvis mere end 500 ansatte eller selvstændige inden for samme sektor mister deres arbejde som følge af globaliseringen.

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget, vil fondens anvendelsesområde blive udvidet til også at gælde i tilfælde, hvor tabet af beskæftigelse skyldes, at Storbritannien udtræder af EU uden en aftale.

Solidaritetsfonden yder støtte i forbindelse med større naturkatastrofer. Den blev oprettet i 2002 i forbindelse med det års store oversvømmelser i Centraleuropa. Fonden har siden sin oprettelse bl.a. støttet medlemslande, der har været udsat for oversvømmelser, jordskælv og skovbrande.

Kommissionen foreslår nu, at fonden også skal kunne yde støtte, hvis Storbritanniens udtræden af EU uden en aftale, medfører en betydelig økonomisk byrde for et eller flere medlemslande. Samtidigt sænkes tærskelværdien for, hvornår støtte kan udbetales. Det understreges i forslaget, at der kun kan gives støtte, hvis medlemslandets tiltag overholder statsstøttereglerne.

Derudover foreslår Kommissionen at hæve grænsen for, hvor meget støtte der kan gives i forskud for at sikre, at fondens støtte hurtigt kan komme ud og gøre en forskel.

FO Regeringen er positiv over for de foreslåede ændringer. Fondene kan potentielt bidrage til at afbøde nogle af de værste konsekvenser, der vil være, hvis Storbritannien udtræder af EU uden en aftale. Samtidigt er det politisk vigtigt, at vi bevarer den fælles EU-27-linje og udviser solidaritet med de lande, der bliver hårdest ramt af et no deal-Brexit.

Regeringen tillægger det meget stor betydning, at vi hurtigst muligt får de nødvendige forberedelser på plads. Risikoen for, at Storbritannien udtræder af EU uden en aftale er meget betydelig og stigende med den nye britiske regerings tilgang. Derfor haster det med de sidste forberedelser.

Regeringen vil derfor i forhandlingerne arbejde for, at revideringen af de to forordninger fokuserer på de ændringer, der er nødvendige som følge af Storbritanniens eventuelle udtræden af EU uden en aftale. Regeringen vil endvidere arbejde for, at ændringerne vedtages så hurtigt som muligt.

Afslutningsvis vil jeg gerne nævne, at der uanset vores kollektive forberedelser vil være konsekvenser, vi ikke kan afbøde, hvis Storbritannien udtræder af EU uden en aftale. Og at vi selv med den bedste forberedelse desværre må regne med en betydelig turbulens i tiden omkring et eventuelt no deal. Det ændrer dog ikke ved, at vi bør gøre, hvad vi kan, for at forberede os bedst muligt.

Rasmus Nordqvist spurgte, hvordan man så risikoen for naturkatastrofer de kommende år, når nu man tog penge fra fonden.

Jan E. Jørgensen spurgte, om danske erhverv ville få gavn af midlerne. Venstre bakkede op om forhandlingsoplægget.

Udenrigsministeren svarede, at man måtte tage højde for de konsekvenser, som et no deal-Brexit ville få. Danmark kunne søge penge på linje med andre medlemslande, men det var sandsynligt, at Globaliseringsfonden ville blive mest relevant på grund af samhandlen med Storbritannien. Ministeren håbede dog ikke, at man ville ende der.

Ministeren kunne oplyse Rasmus Nordqvist om, at man historisk set kun havde brugt 35 pct. af fondenes midler hvert år, så der var mulighed for at bruge af dem og så stadig have midler i tilfælde af naturkatastrofer. Han mente, at der var tale om en fornuftig prioritering.

Peter Seier Christensen meddelte, at Ny Borgerlige ikke kunne støtte forhandlingsoplægget. Man kan ikke sammenligne Brexit med en naturkatastrofe, og det ville være mest hensigtsmæssigt for EU at gøre sig store anstrengelser for at nå frem til en aftale med Storbritannien.

Rasmus Nordqvist spurgte, om regeringen ville være positivt indstillet, hvis der blev brug for det fulde udbytte af Solidaritetsfonden ved store naturkatastrofer? Ville man fylde fonden op eller lade naturkatastrofer være de enkelte landes problem?

Udenrigsministeren håbede på en udtrædelsesaftale mellem EU og Storbritannien, så man ikke kom ud i at skulle indhente særlig støtte til et hårdt ramt erhverv. Men man måtte forberede sig på et no deal-scenario.

Ministeren oplyste i øvrigt, at budgetlofterne for de to fonde er en del af den overordnede flerårige budgetramme (MFF'en). Skal de ændres, skal der er en genforhandling af MFF'en til, og det kan kun ske ved enstemmighed. Ministeren påpegede, at der fremover nok også ville være mere bilateral hjælp landene imellem ved naturkatastrofer.

Rasmus Nordqvist var skeptisk over for, at formålet med Solidaritetsfonden pludselig ændrede sig, men Alternativet måtte alligevel støtte forhandlingsoplægget grundet nødvendigheden af at allokere midler til lande, der bliver berørt af et no deal-scenario.

Udenrigsministeren gentog, at der var ret meget luft i fondene. Man stod over for et muligt no deal-Brexit allerede den 31. oktober, så derfor gav prioriteringen mening.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti havde udtalt sig imod det.

Siden sidst

Udenrigsministeren: Jeg vil kort orientere om et forslag, som Kommissionen fremsatte i sidste uge vedrørende en forlængelse af anvendelsesperioden for Brexit-forordninger om basal konnektivitet på vejtransportområdet og basale luftfartsforbindelser.

Der er tale om en teknisk justering af anvendelsesperioden, hvor den forlænges med 7 måneder, hvilket svarer til, at Brexit-datoen er blevet udskudt med 7 måneder. Forlængelsen af anvendelsesperioden vil ikke få betydning for substansen af forordningerne. Fra dansk side støtter vi en forlængelse af anvendelsesperioden.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3714 (transport, telekommunikation og energi - energidelen) den 24. september 2019

EUU alm. del (182) – bilag 158 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste, at der var to sager på dagsordenen for energirådsmødet den 24. september. De var begge til orientering.

1. Meddelelse om udkast til nationale energi- og klimaplaner, "Fælles gennemførelse af energiunionen og klimaindsatsen – etablering af grundlaget for en vellykket omstilling til ren energi"

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2019) 0285

Rådsmøde 3714 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Den første sag handler om Kommissionens meddelelse om de nationale energi- og klimaplaner, som indeholder Kommissionens vurdering af EU-landenes udkast til nationale energi- og klimaplaner. Kommissionens fokuserer i meddelelsen særlig på, hvordan EU samlet står i forhold til at nå de fælles 2030-mål og de fem dimensioner i Energiunionen.

Den gode nyhed er, at EU i høj grad er på rette vej med klimamålene. EU står ikke blot til at opfylde klimamålet for 2020, men med de foreløbige bidrag, som EU-landene har meldt ind, står EU også til at nå målet på 40 procentsreduktion i 2030. Og sikrer vi, at alle EU's 2030-mål gennemføres effektivt, vil EU nå op omkring 45 pct. Regeringen vil presse endnu mere på. Og med det ambitiøse reduktionsmål, som regeringen selv har sat på 70 pct. i 2030, går vi ikke kun forrest, men skubber på for, at EU når et endnu højere mål.

Det finske formandskab har lagt op til, at der på rådsmødet skal være en første drøftelse blandt energiministre af meddelelsen og anbefalingerne. Medlemsstaterne skal på baggrund af Kommissionens anbefalinger i de kommende måneder opdatere og revidere deres planer, før de endelige planer indsendes inden udgangen af i 2019.

Regeringen støtter monitorerings- og planlægningsprocessen om de nationale energi- og klimaplaner. Processen er med til at bidrage ikke kun til implementeringen af et indre marked for energi i EU, men især til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske målsætninger.

De nationale energi- og klimaplaner er i den forbindelse et vigtigt instrument. Uden dem kan vi ikke sikre, at de fælles målsætninger i EU nås.

Rasmus Nordqvist henviste til Kommissionens kritik af den danske måde at opgøre energiefektivisering. Det blev et opgør med, hvordan man tidligere har gjort det – den såkaldte sven-skerfinte. Var ministeren imod, at der blev lavet disse hovsaopgørelser? Ville man gøre op

med den måde, man tidligere gjorde det med at bruge de højere energiafgifter som direkte begrundelse for, at Danmark lever op til en vis energieffektivitet?

Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste, at han på rådsmødet skulle tale om proces og form. Han ville udtrykke sin støtte og komme med et par bemærkninger om de danske planer og anbefalinger. Der skulle ikke fremlægges konkrete planer før ved afslutningen af året. Det ville udvalget høre nærmere om. Regeringen tog sagen alvorligt og havde selvfølgelig tænkt sig at leve op til kravene og dermed også anbefalingerne fra Kommissionen.

Rasmus Nordqvist fandt det positivt. Det var naturligt at tage det op, når man talte om Kommissionens anbefalinger – en ting var at hilse anbefalingerne velkommen, en anden også at byde kritikken velkommen. Den handlede meget om måden at opføre det på, og det var vigtigt at være imødekommende over for kritikken – også for at få svenskerne på bedre tanker.

Klima-, energi- og forsyningsministeren var i gang med at få udredet, hvad Kommissionen havde sagt om den svenske model. Han ville vende tilbage, når der forelå en mere gennemarbejdet plan. Regeringen var bestemt ikke tilfreds med den aktuelle situation, men arbejdede på sagen.

2. Vejen frem for energisektoren efter 2030

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3714 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det finske formandskab planlægger, at der skal være en politisk drøftelse af dette emne.

Kommissionen offentliggjorde i november sidste år et udspil til en europæisk strategisk langsigtet vision for en moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi. Her belyser Kommissionen, hvordan EU på lang sigt kan gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen og nå et mål om klimaneutralitet i 2050.

Der drøftes fortsat, om EU skal have et mål om klimaneutralitet senest i 2050. Det er der rigtig mange medlemsstater, der støtter, inklusive selvfølgelig Danmark. Det vil regeringen presse hårdt på for, at der opnås enighed om inden udgangen af året.

Energiesektoren spiller en helt central rolle i forhold til at opnå klimaneutralitet i 2050. Kommissionen peger derfor bl.a. på elementer som energieffektivitet, vedvarende energi, elektrificering og infrastruktur som centrale byggesten på vejen til klimaneutralitet.

Da vi skal arbejde hen mod klimaneutralitet i 2050 – og den nuværende ramme for EU's klima- og energipolitik kun omfatter perioden fra 2021 til 2030 – støtter regeringen stærkt, at vi nu starter drøftelserne af rammerne for energipolitikken efter 2030 og frem mod 2050.

Regeringen lægger vægt på, at drøftelsen om energisektoren derfor skal tage udgangspunkt i, hvordan fremtidens klimaneutrale energisystemer i EU kan indrettes, og hvilke byggesten de skal bygge på.

Byggestenene er bl.a.:

- Vi skal have sat skub i en udfasning af fossile brændsler og i stedet fokusere på udbygning af meget mere vedvarende energi i EU.
- Vi skal som supplement hertil undersøge muligheden for, at Danmark sammen med Nordsølandene udarbejder en fælles strategi for markant at udbygge og udnytte havvindpotentialet.
- Vi skal også sørge for, at vi kan integrere endnu større mængder vedvarende energi i energisystemerne. Det kræver elektrificering i stor skala. Det kræver også, at vi fremmer lagringsmuligheder og afdækker mulighederne for kobling mellem sektorer.

Det er nu, vi skal begynde det lange, seje træk, som det kræver at gøre EU klimaneutralt. Det arbejde ser jeg frem til, både nu på rådsmødet og i de kommende år.

Rasmus Nordqvist henviste til produktionen af fossil energi. Ville Danmark som et olie- og gasproducerende land bringe udfasningen af den energiform op? Og hvad med Nordsøen?

Klima-, energi- og forsyningsministeren var indforstået med, at fossilfrit også var en del af diskussionen om det langsigtede mål om neutralitet i 2050. Socialdemokratiets holdning var stadig 2045. Han havde ikke noget at tilføje til den linje, der tidligere var lagt for Nordsøen.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3713 (transport, telekommunikation og energi - transportdelen) den 20. september 2019

EUU alm. del (182) – bilag 158 (kommenteret dagsorden)

1. Kommissionens meddelelse om "En ren planet for alle" – en europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0773

Rådsmøde 3713 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Rådsmøde 3699 – bilag 3 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde økofin 14/6-19)

Transportministeren: Jeg vil i dag forelægge dagsordenen for TTE-Rådsmødet, som finder sted den 20. september 2019. Der er ét punkt på dagsordenen, nemlig Kommissionens meddelelse om "En ren planet for alle". Meddelelsen dækker flere sektorer og har været diskuteret i en række rådsformationer.

Jeg vil hovedsagelig orientere om den transportmæssige del af meddelelsen.

På transportområdet har meddelelsen tidligere været drøftet på

- et uformelt rådsmøde i Bukarest i marts
- som et AOB-punkt på det formelle rådsmøde i juni
- og skal nu drøftes på det formelle TTE-Rådsmøde den 20. september.

Meddelelsen er på dagsordenen til politisk drøftelse, og jeg forelægger derfor sagen for jer til orientering. På rådsmødet er der lagt op til en drøftelse af henholdsvis landtransport, luftfart og søfart. Ud over mine egne områder orienterer jeg også om søfartsdelen på vegne af erhvervsministeren.

Kommissionen offentliggjorde den 28. november 2018 meddelelsen "En ren planet for alle", som er et udspil til en europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi. Meddelelsen er ikke bindende, men sætter retningen for, hvordan EU på lang sigt skal gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen og nå nettonuludledning i 2050.

Udspillet indeholder syv strategiske byggesten for EU's vej til en klimaneutral økonomi. Én af byggestenene er udnyttelse af ren, sikker og forbundet mobilitet.

På transportområdet er der hovedsageligt fokus på en dekarbonisering af hele transportsystemet ved en langt mere effektiv organisering bl.a. baseret på, at

- digitalisering,
- alternative drivmidler,
- intelligent infrastruktur,
- incitamentter til adfærdsændringer og
- globale forpligtelser

skal spille en stor rolle.

Regeringen ser positivt på meddelelsen og vil arbejde for, at der i EU gennemføres initiativer til omstilling af transportsektoren.

- *Luffart:* Regeringen vil arbejde for initiativer, som skal sikre mere bæredygtig flytransport. Det kan bl.a. ske gennem fælleseuropæiske løsninger.
- *Landtransport:* Regeringen vil samtidig arbejde for øget elektrificering af transportsektoren – særligt for at sikre markant flere elbiler på vejene. Regeringen vil arbejde for, at EU udarbejder en plan for stop for salg af nye benzin- og dieseldrevne biler.
- *Søfart:* Regeringen vil herudover arbejde for, at skibsfarten reguleres i regi af FN's søfartsorganisation, IMO. Regeringen vil derfor i samarbejde med EU aktivt arbejde for, at IMO følger op på sin ambition om at reducere de samlede årlige drivhusgasemissioner med mindst 50 pct. i 2050 i forhold til 2008. I tillæg hertil vil vi arbejde for en mål-baseret tilgang, som kan understøtte innovation på området.

Der er ingen tvivl om, at der ligger et meget stort arbejde foran os, men klima står højt på dagsordenen i EU – også i transportformationen – hvilket er et skridt på vejen mod nogle ambitiøse mål for den grønne omstilling.

Rasmus Nordqvist ville gerne vide, hvad regeringen mente om incitamentter til adfærdsændring, som også handler om, hvordan man f.eks. får flyttet passagerer fra fly og til eksempelvis tog. Skulle man tale om fælles afgifter på flytrafik? Og kunne man forestille sig fælles togsystemer i EU, og så nogle nationale systemer, der tager de mindre strækninger? Og hvordan kunne man rykke inden for søfart ud over på det globale plan, hvor fra europæisk side arbejdede i FN-regi?

Transportministeren svarede, at flysektoren er langt fra den eneste transportsektor, der er afgørende for at komme i mål med den danske 70 procentmålsætning. Man måtte også se på persontransport: at komme i mål med udfasningen af køb af nye diesel- og benzinbiler i 2030 og at få en større flåde af eldrevne biler og delevnede biler. Men man skulle også – både i EU og i Danmark – se på at regulere luffarten og gøre den mere bæredygtig. Man kan se på sektorerne enkeltvis og i samspil, for i europæisk sammenhæng er det vigtigt at opnå enighed om løsninger. Det ville være logisk at analysere virkningerne af passagerafgifter og indføre en brændstofafgift. En mulighed var også at indføre et iblandingskrav, så brug af CO₂-neutrale brændstoffer bliver forøget. Der var altså en række håndtag at skrue på – måske skulle de indgå i kombination med hinanden. Det afgørende skulle ikke være det enkelte virkemiddels

eventuelle økonomiske virkning, men i højere grad begrænsningen i CO₂-udslippet. Nogle virkemidler var brugbare i europæisk sammenhæng, andre nationalt.

På søfartsområdet var det oplagt at finde europæiske løsninger, men også vigtigt at gå foran med et godt eksempel. Det var ministerens indtryk, at de danske rederier er mere progressive end europæiske rederier i almindelighed; det kunne kun være en fordel. For togsektoren så man på alle muligheder – også for at forbedre den intereuropæiske togdrift. Ministeren måtte dog ærligt sige, at han nu og her var mest optaget af at få danske tog til at køre til tiden for at undgå passagernedgang, hvor der i andre lande var passagerfremgang. Det var en større udfordring på grund af diverse projekter: elektrificering af hovedbanenettet for at komme i mål med den grønne omstilling, så der kunne indkøbes nye tog. Og der skulle også introduceres et nyt signalsystem. Projekterne er gensidigt afhængige af hinanden: ikke før der er sket en elektrificering og kommet et nyt signalsystem, kan man få nye tog.

Rasmus Nordqvist var glad for ministerens svar om at få styr på den danske togdrift. Når man tænker i, hvordan man kan arbejde på et europæisk togsystem også til de længere strækninger, handlede det jo også om, at landene skal passe deres nationale projekter, og så kunne man i fællesskab arbejde på et europæisk togsystem, så man ikke skal bruge et halvt døgn eller mere på at komme fra København til Bruxelles. Han var indforstået med, at flysektoren ikke er den eneste relevante, men der skulle adfædsændringer til.

Transportministeren forklarede, at der også blev fokuseret på europæisk sammenhæng i togdriften. Danmark har en stor forpligtelse i det europæiske samarbejde til at styrke korridoren mellem Skandinavien og Middelhavet i form af en fast forbindelse over Femern Belt – brugerbetalt finansiering og med EU-støtte. Broen vil især løfte godstransport i Europa og er udgør grøn korridor. Ministeren kunne i øvrigt oplyse, at Sverige var i gang med at se på, hvordan man kan skabe bedre muligheder for nattog. Med den nuværende danske materielssituation kunne DSB næppe kaste sig ud i tiltag af den type, men Danmark havde tilbudt at bistå i at sikre en transportkorridor igennem Danmark.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

a) Kommissionens forslag om ændring af forordning 2019/501 og forordningen 2019/502 for så vidt angår deres anvendelsesperiode

Transportministeren: Her vil jeg kort orientere om et forslag, som Kommissionen fremsatte i sidste uge vedrørende en forlængelse af anvendelsesperioden for Brexit-forordningerne om basal konnektivitet på vejtransportområdet og basale luftfartsforbindelser.

5. Europaudvalgs møde 13/9 2019

Der er tale om en teknisk justering af anvendelsesperioden, hvor den forlænges med 7 måneder, hvilket svarer til, at Brexit-datoen er blevet udskudt med 7 måneder. Forlængelsen af anvendelsesperioden vil ikke få betydning for substansen af forordningerne.

Fra dansk side støtter vi en forlængelse af anvendelsesperioden, da det har stor betydning for erhvervslivet og samfundet som helhed at få afbødet de værste konsekvenser af et no deal-scenarie.

Hvis anvendelsesdatoen ikke bliver tilpasset, vil det alternativt medføre en for kort anvendelsesperiode i forhold til formålet med forordningerne.

Forslaget vil blive hastebehandlet i Rådet og Europa-Parlamentet, for at det kan nå at blive vedtaget før den nuværende Brexit-dato den 31. oktober 2019.

Mødet sluttede kl. 13.12.